

مواجهه با محتوای خارج عرف جنسی (پورنوگرافی) در اینترنت و فضای مجازی
و تاثیر آن بر رفتار جنسی و روابط بین فردی نوجوانان در تهران

Exposure to Sexual Explicit Materials (Pornography) in Internet &
Cyber Space and its Influences on Sexual Behavior and Interpersonal
Relationships among Adolescents in Tehrans

F. Khalajabadi Farahani, Ph.D.

دکتر فریده خلج‌آبادی فراهانی

Department of Population & Health, National Population Studies & Comprehensive Management Institute

گروه جمعیت و سلامت، موسسه مطالعات و مدیریت جامع و تخصصی جمعیت

دریافت مقاله: ۹۷/۲/۱۷

دریافت نسخه اصلاح شده: ۹۸/۱/۲۱

پذیرش مقاله: ۹۸/۲/۴

Abstract

Due to wide access of adolescents to internet and cyberspaces and unavoidable exposure to sexually explicit material through internet, a serious concern among various groups of authorities and community has been raised about the potential influence of these materials on adolescent's behavior including sexual behavior. While, there is limited empirical and qualitative studies in this regard This study aims to explore adolescents' perspective of influences of exposure to sexually explicit materials (pornography)

چکیده

به علت گسترده‌ی دسترسی به اینترنت و فضای مجازی در بین نوجوانان و جوانان و مواجهه اجتناب‌ناپذیر با محتویات خارج عرف جنسی، نگرانی زیادی در بین گروه‌های مختلف جامعه و مسئولین ایجاد شده است که "این مواجهه چگونه بر رفتارهای نوجوانان شامل رفتارهای جنسی آنان تاثیر می‌گذارد؟" این در حالی است که مطالعات تجربی و کیفی اندکی در این خصوص در ایران وجود دارد. این تحقیق با هدف واکاوی دیدگاه‌های نوجوانان از تاثیرات مواجهه با محتویات جنسی در اینترنت و فضای مجازی (پورنوگرافی) بر رفتارهای

✉ Corresponding author: National Population Studies & Comprehensive Management Institute, Department of Population & Health, Tehran, Iran.
Email: farideh.farahani@psri.ac.ir

✉ نویسنده مسئول: تهران، موسسه مطالعات و مدیریت جامع و تخصصی جمعیت، گروه جمعیت و سلامت
پست الکترونیکی: farideh.farahani@psri.ac.ir

on internet and cyberspace on adolescents' inter-personal behaviors. An exploratory qualitative study using basic interpretive approach was conducted by 54 in depth interviews (29 boys and 25 girls) with students of high schools aged 15-18 years in Tehran using purposive sampling in 2016. The most important behavioral influences comprise of: 1. Encouraging premarital sex, 2. Impaling parent-child relationships, 3. Promoting sexual communications among adolescents and 4. Negative influences on tendency to marry. These influences need to be considered in psychological, social and sexual wellbeing of adolescents in digital era more than before and appropriate interventions such as enhancement of media literacy and sexual health need to be considered for the youth.

Keywords: Internet, Pornography, Sexual Behavior, Behavioural Influences, Adolescents, Iran.

بین فردی نوجوانان انجام شد. مطالعه کیفی اکتشافی با رویکرد تفسیری بنیادی با استفاده از مصاحبه عمیق با ۵۴ دانش‌آموز نوجوان سنین ۱۵-۱۸ ساله در شهر تهران (۲۵ دختر، ۲۹ پسر) در خرداد ۱۳۹۵ به روش نمونه گیری هدفمند انجام شد. مهمترین تاثیرات رفتاری عبارت بودند از: ۱. تشویق روابط جنسی قبل از ازدواج، ۲. تضعیف روابط والد-فرزندی، ۳. تسهیل گفت‌وگوهای جنسی در بین نوجوانان، ۴. کاهش میل به ازدواج و کیفیت ازدواج. لذا تاثیرات فوق لازم است در سلامت روانی، اجتماعی و جنسی نوجوانان در عصر دیجیتال بیش از پیش لحاظ شود و مداخلات اجتماعی و جمعیتی مانند افزایش سواد رسانه‌ای و سواد سلامت جنسی برای گروههای نوجوان در نظر گرفته شود.

کلیدواژه‌ها: اینترنت، پورنوگرافی، رفتار جنسی، تاثیرات رفتاری، نوجوانان، ایران.

مقدمه

اگرچه شیوع رفتارهای جنسی قبل از ازدواج در ایران در مقایسه با کشورهای غربی کمتر است، ولی شواهد اخیر نشان می‌دهد که سهم قابل توجهی از نوجوانان و جوانان در شهرهای بزرگ و صنعتی مانند تهران، رابطه دوستی با جنس مخالف و اقلیت مهمی نیز رفتارهای جنسی را قبل از ازدواج تجربه می‌کنند (احمدآبادی و همکاران^۱، ۲۰۱۵، هدایتی‌مقدم و همکاران^۲، ۲۰۱۵، خلیج‌آبادی فراهانی^۳، ۲۰۰۸، و کیلیان، موسوی و کرامت^۴، ۲۰۱۴). از بین عوامل مختلف تاثیرگذار بر رفتارهای جنسی، افزایش دسترسی به اینترنت، به‌عنوان بستر ارتباطات الکترونیکی که اطلاعات فراوانی را در سطح جهانی در دسترس نوجوانان و جوانان قرار می‌دهد و ارتباطات را تسهیل می‌کند، اهمیت زیادی دارد.

انتقال جهانی تصاویر و اطلاعات جنسی اثرات زیادی بر روابط اجتماعی در جوامعی مانند ایران و جوامع مشابه غیرغربی دارد که موجب میشود زنان و مردان جوان، وضعیت موجود را به چالش بکشند (بناجی^۵، ۲۰۰۶). این موضوع در بین محافظه‌کاران نیز نگرانی‌های زیادی ایجاد کرده است که این محتوای جنسی موجب تضعیف ارزشهای سنتی می‌گردد. در بسیاری از موارد، دولت‌های محلی سیاست‌هایی را برای تقویت نقش‌های جنسی و ارزشهای جنسی در کشور خود اعمال می‌کنند (انگو، راس و راتلیف^۶، ۲۰۰۸). در توسعه

هویت جنسی، جوانان باید به طرز ماهرانه‌ای در این گفتمان متضاد و دوگانه، مسیر خود را بازیابی کرده تا به- همراه بسیاری از ذینفعان (والدین، همسالان، مسئولین دولتی) بتوانند در جایگاه مناسب قرار گیرند.

نسل جوان بیشترین دسترسی به اینترنت را دارند، تحقیقات نشان می‌دهد که در ایران، جوانان علی‌رغم بالا بودن نسبی قیمت اینترنت بطور روزافزونی به اینترنت دسترسی دارند. پیمایش ارزشها و نگرشهای جوانان (سال ۱۳۹۲)، نشان داد که حدود دو سوم (۶۸٫۳٪) نوجوانان ۱۹-۱۵ ساله از اینترنت استفاده کرده، ۳۱٫۵٪ مصرف روزانه داشته، ۱۹٫۴٪ چت کرده و ۱۱٫۶٪ ارتباط با جنس مخالف داشتند، درحالیکه فقط ۲٫۲٪ در اینترنت بدنبال کسب اطلاعات عمومی و بهداشتی هستند. بالغ بر ۷۱٪ جوانان ۱۹-۱۵ ساله مصرف فیلترشکن در جوانان را زیاد و خیلی زیاد می‌دانستند. همچنین حدود ۵۳٪ با دوستی قبل از ازدواج موافق بودند(مرکز مطالعات و پژوهشهای راهبردی، وزارت ورزش و جوانان^۷، ۱۳۹۲). مطالعه‌ای دیگر نشان داد که ۸۴٪ دختران دانشجوی در تهران به اینترنت دسترسی داشته و ۲۶٪ همزمان از چت استفاده کرده‌اند. حدود ۷۲٪ از دختران از سایت‌های پورنوگرافی دیدن کرده و حدود ۲۱٪ پنج بار و بیشتر پورنوگرافی تماشا کرده‌اند (خلج آبادی فراهانی، ۲۰۰۸). در سال ۱۳۹۳، مطالعه‌ای در بین ۱۳۵۱ پسر دانشجوی دانشگاههای آزاد و دولتی تهران با میانگین سنی ۲۲ سال، نشان داد که ۵۶٪ از سایتهای پورنوگرافی دیدن کرده‌اند و ۲۸٪ پنج بار و بیشتر دسترسی داشته‌اند. این درصدها در بین پسرانی که تجربه روابط جنسی با جنس مخالف قبل از ازدواج را گزارش کرده‌اند، به مراتب بیشتر بود، بطوریکه ۹۹٪ پسرانی که تجربه جنسی داشته‌اند، از سایت‌های پورنوگرافی دیدن کرده و ۵۷٪، بیش از ۴ بار به این محتوا دسترسی داشته‌اند (خلج آبادی فراهانی و همکاران^۸، ۲۰۱۷).

پیشینه تحقیقات در خصوص تأثیرات رسانه‌های مختلف بر جوانان متمرکز شده است. مطالعه‌ای مروری ارتباط رسانه و دسترسی به محتوای جنسی با رفتارهای پرخطر جنسی را نشان داد (گروبر^۹، ۲۰۰۰). همچنین مطالعه مروری دیگری نشان داد که مواجهه با محتویات جنسی در رسانه‌ها با نتایج فیزیولوژیک مانند تهییج جنسی، تغییرات نگرشی (تقویت نقش‌های سنتی جنسیتی، کلیشه‌های روابط جنسی، نگرش‌های باز آفرینانه نسبت به روابط جنسی) و نتایج رفتاری (افزایش قصد رفتار جنسی، شروع زود هنگام رابطه جنسی، افزایش احتمال بارداری در دوره نوجوانی) مرتبط است (آرنت^{۱۰}، ۱۹۹۲، بران، التوخی و اورتیز^{۱۱}، ۲۰۱۴، براون، هالپرن و لی انگل^{۱۲}، ۲۰۰۵، کولینز و همکاران^{۱۳}، ۲۰۰۴، اسکوبار و همکاران^{۱۴}، ۲۰۰۵). در مطالعه‌ای در بین نوجوانان ۱۴ ساله جنوب شرقی آمریکا در سال ۲۰۰۲، نشان داده شد که بین میزان دریافت محتویات جنسی در رسانه و فعالیت جنسی و قصد رفتار جنسی در آینده رابطه معناداری وجود دارد، بطوریکه مواجهه با موسیقی حاوی موضوعات جنسی و فیلم با محتویات جنسی، قوی‌ترین رابطه را با رفتار جنسی داشت (پاردون، انگل و براون، ۲۰۰۵).

یک پیمایش بر روی ۵۰۰ نوجوان و جوان نشان داد که رسانه‌ها بعنوان منبع اطلاعاتی از والدین و مدارس با فاصله زیاد پیشی گرفته‌اند (بنیاد خانواده کیزر^{۱۵}، ۲۰۰۴). برخی از شواهد نشان داده است که رسانه‌ها و مشاهده محتویات جنسی در آنها، نقش ابرهمسان جنسی^{۱۶} را برای دختران جوان داشته که نقش آموزش‌دهنده و تشویق‌کننده برای درگیر شدن در روابط جنسی زود هنگام را بازی می‌کنند (براون، هالپرن و لی انگل، ۲۰۰۵). تحقیق کیفی دیگری در کشور سوئد نشان داد که مواجهه با پورنوگرافی در اینترنت غیر از

تاثیرات رفتاری دارای تاثیرات هنجاری بصورت عادی شدن رفتارهای جنسی نیز دارد (لوفگرن مارتنسون ، مانسون^{۱۷} ، ۲۰۱۰). مطالعه‌ای بین ۱۳۸۵ پسر نوجوان ۱۵-۱۸ ساله در تهران نشان داد که نوجوانانی که دسترسی به ماهواره و اینترنت داشتند، بطور معنی‌داری نگرش مثبت‌تری به روابط جنسی قبل از ازدواج داشتند (محمدی و همکاران^{۱۸} ، ۲۰۰۶).

با توجه به اینکه رسانه‌های ملی در ایران پس از انقلاب اسلامی سال ۱۳۵۷، دارای محدودیت‌های قانونی در نمایش صحنه‌ها و محتوای خارج‌عرف جنسی هستند و از نظر فرهنگی نیز این محتوا، غیراخلاقی و خارج‌عرف محسوب می‌شوند، مطالعه‌ای در ایران بخصوص پس از انقلاب اسلامی، به بررسی مواجهه با محتوای جنسی در رسانه‌ها و تاثیرات آن بر نوجوانان نپرداخته است، اما از حدود بیست سال گذشته، پس از دسترسی به ماهواره و انقلاب رسانه‌ای و در سالهای اخیر، دسترسی به اینترنت که کنترل محتوای جنسی و خارج‌عرف را دشوار کرد، بتدریج تعداد مطالعات در این زمینه در ایران افزایش یافت. برخی تحقیقات به بررسی اعتیاد اینترنتی (....شالچی، کلاهی^{۱۹} ، ۱۳۹۷ ، خانجانی، قنبری و نعیمی^{۲۰} ، ۱۳۹۸، عبدی و همکاران^{۲۱} ، ۱۳۹۷، ساروخانی و محمدی^{۲۲} ، ۱۳۹۷، داراسیان سلماسی، رضاخانی^{۲۳} ، ۱۳۹۷) و برخی به تاثیرات اینترنت بر جوانان بخصوص تاثیرات روانی و اجتماعی (فتحی و همکاران^{۲۴} ، ۱۳۹۷، سجادیان و نادری^{۲۵} ، ۱۳۸۵) و برخی به تاثیر آن بر ارزشهای خانوادگی (زنجانی‌زاده و محمدی‌جوادی^{۲۶} ، ۱۳۸۴، رومیانی و همکاران^{۲۷} ، ۱۳۹۷) پرداخته‌اند. در تحقیق زنجانی‌زاده، اگرچه به موضوع تصاویر جنسی پرداخته شده است ولی ماهیت و جزئیات مربوط به این دسترسی و تفاسیر عمیق آنان در خصوص تاثیرات آن بررسی نشده است. جعفری و شهابی^{۲۸} (۱۳۹۵) با بررسی ۳۸۴ جوان اردبیلی به تاثیر شبکه‌های مجازی بر آسیب‌های اجتماعی در جوانان پرداختند. برخی مطالعات، علل زمینه‌ساز برقراری ارتباط در فضای مجازی را بررسی کرده‌اند (رازقی و صفاری بادی^{۲۹} ، ۱۳۹۴) و برخی دیگر تاثیر آن در امنیت اجتماعی را مطالعه کرده‌اند (یاسمی نژاد، آزادی و امویی^{۳۰} ، ۱۳۹۰). تحقیقی با هدف بررسی نحوه کاربرد اینترنت در جوانان ۱۵-۲۹ ساله مشهد در سال ۱۳۸۳ ، نشان داد که ۴۴٪ جوانان از اینترنت استفاده می‌کنند که بیشتر در افراد مجرد بوده و حدود ۳۵٪/ بیش از سه دوست غیرهمجنس داشته و حدود ۳۶٪ افراد دارای دوست اینترنتی بوده که پس از دوستی از طریق اینترنت همدیگر را ملاقات کرده‌اند. ۲۵/۱٪ از فیلترشکن استفاده می‌کنند (آذرنیا^{۳۱} ، ۱۳۸۳).

اکثر مطالعات پیشین در این حوزه کمی بوده و کمتر به فهم عمیق تجربیات نوجوانان در مواجهه با پورنوگرافی^{۳۲} و تاثیرات آن توجه شده است. لذا تحقیق حاضر امید دارد بتواند خلا اطلاعاتی فوق را پر کند و اطلاعات خوبی برای معرفی مداخلات آموزشی هم برای نوجوانان، والدین و هم نهادهای آموزشی فراهم سازد. بیشتر آنچه ما در مورد تاثیرات اینترنت بر رفتارهای جوانان می‌دانیم بر اساس پژوهشهای جوامع غربی است. بعلا دسترسی گسترده نوجوانان در ایران به اینترنت و با توجه به گسترش تولید و عرضه محتوای جنسی و خارج‌عرف در اینترنت و فضای مجازی چه خارجی و چه داخلی، این مطالعه ضروری است. هنوز بخوبی مشخص نیست پورنوگرافی در اینترنت چه تاثیراتی بر رفتارهای بین فردی نوجوانان شامل رفتارهای جنسی در ایران دارد؟ این مقاله با هدف فهم عمیق و واکاوی تفاسیر و تجربیات دختران و پسران نوجوان از چگونگی تاثیرات رفتاری مواجهه با پورنوگرافی بر نوجوانان انجام شده است.

مدل مفهومی تحقیق

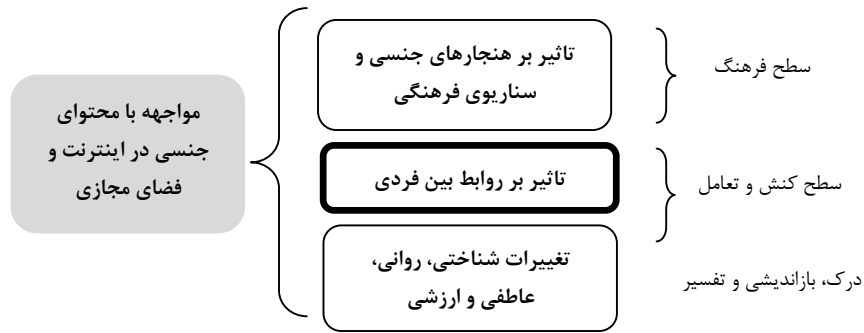
اساس نظری تحقیق حاضر، تئوری دستخط جنسی^{۳۳} است. دستخط جنسی، از طریق جامعه‌پذیری جنسی فرا گرفته می‌شود، دقیقاً^{۳۴} به همان روشی که بازیگر تئاتر نقش خود را در بازی یاد می‌گیرد. دستخط در واقع یک راهنما است برای اینکه چه وقت، کجا، چطور، با چه کسی و چرا روابط جنسی برقرار کرده یا ابراز کنیم. دستخط‌های جنسی هرگز ثابت نبوده و از فرهنگی به فرهنگ دیگر فرق می‌کنند. آنها بسته به موقعیت، بسته به اینکه چه کسی درگیر است، بسته به تجربیات قبلی که فرد با خود می‌آورد، متفاوت هستند. گرچه این دیدگاه برگرفته از دیدگاه تعامل‌گرایی است، ولی بعنوان یک دیدگاه مهم و ماندگار مطرح است (گاگنون و سایمون^{۳۴}، ۲۰۰۵).

هسته مرکزی این تئوری، مفهوم برساخت‌گرایی اجتماعی^{۳۵} است. که بر اساس آن رفتار انسانی از باور مشترک در یک گروه اجتماعی خاص استخراج می‌شود (دیلامتر و هاید^{۳۶}، ۱۹۹۸). در اینجا رفتار انسانی، رفتار جنسی است و معانی منتسب به آن، از دستخط‌های نمادین نشأت می‌گیرد که افراد در فرآیند تعامل در گروه اجتماعی فرا می‌گیرند. دستخط‌های اجتماعی^{۳۷} عبارتند از نمایه‌های ذهنی که افراد می‌سازند و سپس از آنها استفاده می‌کنند تا تجربیاتشان ملموس باشد. برای اینکه رفتار جنسی نیز رخ دهد، دستخط جنسی در سطوح مختلف باید رخ دهد (سایمون و گاگنون، ۱۹۹۹). این سطوح عبارتند از سناریوی فرهنگی^{۳۸}، دستخط بین فردی^{۳۹}، دستخط درون‌روانی یا درون شخصیتی^{۴۰}. در این مقاله، تمرکز بر سطح بین فردی تأثیرات بوده و نقش مواجهه با محتویات جنسی در اینترنت و فضای مجازی در رفتارهای جنسی نوجوانان در تهران بررسی می‌شود.

این چهارچوب مانند سایر پارادایم‌های علوم اجتماعی، دارای اصول پارادایمی خاص خود در برگیرنده مجموعه سوال‌های هستی‌شناسی، معرفت‌شناسی و روش‌شناسی است (نیومن^{۴۱}، ۲۰۰۰). هر یک از این سوال‌ها، به ترتیب به ماهیت انسان و واقعیت اجتماعی، ماهیت علم و دانش و ماهیت روش و داده‌ها می‌پردازد. در این رویکرد، به ماهیت انسان به مثابه موجودی فعال، معناساز و خلاق نگریسته می‌شود که مدام در حال معناکردن زندگی اجتماعی و واقعیت‌های اجتماعی است (تاگر، ۱۹۹۸، الیوت و رای ۲۰۰۱ به نقل از محمدپور^{۴۲}، ۱۳۹۲). در این دیدگاه انسان نه تنها محیط پیرامون خود را می‌سازد، بلکه به آن معنا می‌بخشد. در همه موقعیتهای تعاملی، انسان‌ها در تلاش هستند تا در مورد الگوی مناسب محیط تعاملی به توافق برسند. این الگو شامل نگرش‌ها، عقاید، باورها و دیگر شناخت‌های مشترک در مورد ماهیت اجتماعی است که در آن به تعامل می‌پردازند.

الگوهای مشترک مذکور یا میان ذهنیت‌ها باعث ایجاد پدیده‌ای جمعی می‌شوند که به نظام معنایی^{۴۳} موسوم است. ارزیابی و تفسیر انسانها از محیط پیرامون به مکانیسمی می‌انجامد که آن را "بازاندیشی"^{۴۴} می‌خوانند. این مقاله تنها به نقش مواجهه با پورنوگرافی در اینترنت در بعد کنش و تعامل می‌پردازد. این چهارچوب مفهومی، در طرح سوالات مرتبط با حوزه‌های مختلف محقق را راهنمایی کرد، درحالی‌که در تحلیل با رویکرد استقرایی، تأثیرات استخراج شدند.

شکل ۱: چارچوب مفهومی مطالعه در خصوص تاثیر مواجهه با محتوای جنسی در اینترنت بر نوجوانان

روش

در این تحقیق، دختران و پسران دوره دوم متوسطه دبیرستانهای دولتی و غیرانتفاعی مناطق مختلف شهر تهران، جمعیت پژوهش را تشکیل می‌دهند. این تحقیق کیفی از نوع اکتشافی بوده که با رویکرد تفسیری بنیادی^{۴۵} انجام شده است، روش جمع‌آوری داده‌ها مبتنی بر مصاحبه عمیق که داده‌های طبیعت‌گرایانه^{۴۶} محسوب می‌شوند، بوده است. هدف این رویکرد، تولید نظریه مانند آنچه در تئوری گراندد وجود دارد، نبوده است، بلکه ایجاد توصیف غنی و ضخیم^{۴۷} از پدیده مورد نظر است.

تعداد ۵۴ دانش‌آموزان دختر و پسر به روش نمونه‌گیری هدفمند^{۴۸} با حداکثر تنوع انتخاب شدند. معیار نمونه‌گیری عبارت بود از سن، جنس و مناطق مختلف آموزش و پرورش، که تامین‌کننده تنوع در طبقه اقتصادی-اجتماعی مشارکت‌کنندگان در تحقیق بود. سه مصاحبه‌کننده خانم شامل مجری طرح و پنج مصاحبه‌کننده آقا در کار میدانی همکاری کردند. مصاحبه‌کنندگان در دو جلسه دو ساعته آموزش دیدند. تعدادی مصاحبه عمیق و بحث‌گروهی بصورت پایلوت انجام شد تا درک درستی از قابلیت اجرای طرح، مشکلات کار میدانی و ماهیت مصاحبه‌ها بدست آید. مصاحبه پایلوت در اصلاح و بازبینی سوالات تحقیق مورد استفاده قرار گرفت.

پس از اطمینان از کلیه ملاحظات اخلاقی شامل محرمانه بودن اطلاعات و بی‌نام بودن، مجوزهای لازم از مسئولین آموزش و پرورش کسب شد و در مدت یک هفته در نیمه اردیبهشت‌ماه سال ۹۵ کار میدانی انجام شد. این تحقیق همزمان در ۴ منطقه تهران (مناطق ۴، ۵، ۶، ۱۶) که توزیع جغرافیایی مناسبی برای شهر تهران داشتند، کسب گردید. تعداد محدودی از مصاحبه‌ها (۹ مصاحبه) با دانش‌آموزان خارج از مدارس مربوط به مناطق آموزش و پرورش ۸، ۱ و ۱۳ نیز انجام گردید. در هر منطقه به‌طور همزمان در هر روز یک مصاحبه‌گر خانم و یک مصاحبه‌گر آقا جهت کسب مجوزهای لازم و انجام مصاحبه‌ها مراجعه می‌کردند. بدین ترتیب که در هر کلاس از پایه‌های پایین، میانه و بالا تعدادی داوطلب برای انجام مصاحبه انتخاب کرده و در محل مناسب مثل کتابخانه یا اتاق مشاور، مصاحبه عمیق انجام گرفت. مسئولین بیشتر مدارس، مجوز ضبط مصاحبه‌ها را ندادند، لذا مصاحبه‌کننده با انعطاف کامل در بیشتر موارد، مصاحبه‌ها را یادداشت کرده و سپس تایپ می‌کردند. کار میدانی در ۱۹ دبیرستان انجام شد.

مصاحبه‌های عمیق با استفاده از راهنمای موضوعی انجام شد. راهنمای موضوعی غیر از اطلاعات زمینه‌ای (جنس، سن، نوع مدرسه، منطقه سکونت، تحصیلات پدر و مادر، وضعیت اقتصادی) شامل چهار بخش مهم در مورد مواجهه با محتوای جنسی خارج عرف بود ۱. ماهیت دسترسی ۲. تاثیرات دسترسی ۳. تسهیل‌کننده و بازدارنده‌های دسترسی و ۴. راهکارهای پیشنهادی برای کاهش آسیب‌های مرتبط بود. این مقاله، متمرکز بر "تاثیر مواجهه با محتوای خارج عرف جنسی در رفتارهای نوجوانان" است. در مصاحبه‌های عمیق برای این بخش، سوالات زیر از نوجوان پرسیده شد: تاثیر مواجهه با مطالب و موضوعات غیر اخلاقی در اینترنت بر رفتارهای نوجوانان چیست؟ چه تاثیری در روابط با افراد دیگر شامل والدین، دوستان، جنس مخالف و غیره می‌گذارد؟ بر اساس تجربیات خود و دیگران توضیح دهید. برای استخراج اطلاعات عمیق و وسیع از پروب‌ها یا سوالات توضیحی کوتاه مانند (دیگر چه، منظور شما چیست، بیشتر توضیح دهید) استفاده شد.

در این تحقیق، منظور از "دسترسی به اینترنت"، استفاده از اینترنت توسط کامپیوترهای شخصی، لپ‌تاپ، تلفن‌های هوشمند، تبلت‌ها، کنسول‌های بازی و غیره است. محتویات جنسی غیر اخلاقی در این مطالعه به جای محتوای جنسی شفاف^{۴۹} بکار می‌رود، در این مطالعه منظور هر نوع گفتگو، موقعیت یا رفتاری که به موضوعات جنسی خارج عرف مرتبط باشد، پیشنهادکننده بوده و یا فعالیت غیر اخلاقی یا رابطه جنسی غیر اخلاقی را منعکس کند. این محتوا شامل تصویر، فیلم، متن، موسیقی و بازی می‌باشد. پورنوگرافی هم بر اساس تعریف کمیسیون عمومی آتورنی^{۵۰} در سال ۱۹۸۶، عبارت است از هر نوع محتوایی که مربوط به روابط جنسی واضح بوده و با هدف اولیه تهییج جنسی تهیه شده باشد (مک مانوس^{۵۱}، ۱۹۸۶).

تعداد ۵۴ مصاحبه عمیق، پس از بازبینی و تایپ در فایل‌های ورد، چندین بار مرور شده و جهت تحلیل آماده شدند. فایل‌های مصاحبه‌ها در نرم افزار مکس کیودا^{۵۲}، وارد شده و با استفاده از توانایی نرم افزار با کدهای باز بر اساس معانی ظاهری، کد گذاری شدند. نوع تحلیل مورد استفاده در این تحقیق کیفی از نوع محتوایی موضوعی متعارف^{۵۳} با تلفیق نوع تراکمی^{۵۴} بود. در تحلیل محتوایی موضوعی متعارف، طبقات کدگذاری مستقیماً^{۵۵} از داده‌های متنی استخراج می‌شوند و در نوع تراکمی، تکرار کدها نیز دغدغه محقق است (هسیه و شنون^{۵۵}، ۲۰۰۵). مصاحبه‌ها، کلمه به کلمه و جمله به جمله در پاسخ به سوال پژوهش، کدگذاری باز شدند. در کل تعداد ۲۸۱ کد مربوط به تاثیرات رفتاری استخراج گردید. کدها بر اساس اشتراکات مفهومی در دسته‌ها و طبقات مجزا در سطوح انتزاعی بالاتر قرار گرفتند که این طبقات مرتب بازنگری شدند تا نهایایی گردیدند. در این نوع تحلیل، کدهایی که تکرار شونده بوده، نشان‌دهنده اهمیت آنها در اظهارات دانش‌آموزان بود.

جهت تقویت اعتبار و انتقال‌پذیری^{۵۶} نتایج، یکی از روشها، مثلث‌سازی^{۵۷} با استفاده از روشهای مختلف استخراج داده‌ها است. در این تحقیق، محقق در زمان تحلیل، سعی کرد علاوه بر تحلیل مصاحبه عمیق، به یادداشتهای میدانی مصاحبه‌کنندگان و یادداشتهای در زمان کدگذاری و تحلیل توجه کرده که به تقویت اعتبار نتایج کمک کند. همچنین جستجوی مداوم نظرات و دیدگاههای ناظر طرح که متخصص علوم اجتماعی و جمعیت بود انجام شد. برای نشان دادن تکرارپذیری کدها، سعی شد برای کدهای تکرار شونده، نقل قولهای مختلف از افراد با مشخصات متفاوت سنی و جنسی و اقتصادی اجتماعی ارائه شود. همچنین بازبینی اعضا انجام شد. محقق در این تحقیق، ضمن درگیری کامل با موضوع در تمام مصاحبه‌ها و ایجاد ارتباط خوب با

دانش‌آموزان، در پایان هر مصاحبه درون‌مایه‌های مرتبط با موضوع تحقیق را از مصاحبه‌ها استخراج کرده و به دانش‌آموز بازخورد داده تا از درستی آن اطمینان حاصل و در صورت داشتن هرگونه مغایرت، اصلاح شود. بازتاب یا موقعیت محقق^{۵۸} مجری و مصاحبه‌کنندگان با آگاهی کامل، در تمام طول تحقیق از آلوده شدن نتایج به دیدگاه‌های خود مطلع بوده و تلاش کردند نتایج تحلیل متاثر از دیدگاه‌های خود محقق و مصاحبه‌گر نباشد و نظرات و دیدگاه‌های شرکت‌کنندگان را با نظرات شخصی خود در انجام مصاحبه و کدگذاری و تحلیل آلوده نکنند و از ایجاد خطا در اعتبار نتایج بپرهیزند. بررسی همتایان^{۵۹} : بعلت ماهیت ذهنی تحلیل و تفاوت افراد، توافق کامل کدگذاری‌ها بین افراد بطور کامل میسر نبود، ولی صحت و اجماع محققین از نحوه کدگذاری به اعتبار نتایج کمک می‌کند. لذا در این مطالعه، کدها و طبقات با دو نفر از پژوهشگران کیفی در میان گذاشته شد و در خصوص آنها اجماع حاصل شد. در انتخاب شرکت‌کنندگان برای مصاحبه عمیق نیز، برای ایجاد حداکثر تنوع در شرکت‌کنندگان، افراد با تجربیات و دیدگاه‌های مختلف انتخاب شدند. آزمون سنجش دقیق^{۶۰}؛ بعلاوه همه راهبردهای بالا، تمام مراحل تحقیق و تحلیل به جزئیات توضیح داده شد تا مطالعات مشابه بتوانند با مشخصات مشابه انجام شده و نتایج قابل مقایسه باشد.

کسب رضایت آگاهانه از دانش‌آموزان برای شرکت در مصاحبه عمیق بصورت شفاهی انجام شد. عدم ضبط مصاحبه‌ها در صورت نبود مجوز توسط مدارس و یا عدم رضایت خود دانش‌آموز، رازداری و محرمانه بودن و بی‌نام بودن در طول مصاحبه‌ها و بعد از انجام مصاحبه بطور کامل رعایت شد. براساس آئین نامه‌اجرایی اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی بر روی کودکان، کودکان بالای ۱۵ سال نیازی به دریافت رضایت والدین و مراقبین ندارند. هرچند مجوزمسئولین آموزش و پرورش و مدارس منتخب قبل از انجام مصاحبه‌ها کسب شد.

بیان یافته‌ها

با تعداد ۵۴ دانش‌آموز، مصاحبه عمیق انجام شد (۲۹ پسر و ۲۵ دختر)، که اکثر آنها ۱۸ ساله بودند (۲۰ نفر). بیشتر دانش‌آموزان دارای والدینی بودند که تحصیلات دیپلم و فوق دیپلم و لیسانس داشتند، از نظر اقتصادی بیشتر از طبقه متوسط و متوسط رو به بالا بودند، تعداد دانش‌آموزان دولتی بیش از دو برابر دانش‌آموزان غیرانتفاعی بود (۳۸ نفر در برابر ۱۶ نفر). از نظر توزیع جغرافیایی نمونه، مناطق ۴، ۵ و ۱۶ بیشترین تعداد نمونه را شامل می‌شدند. از منطقه ۴، ۱۵ نفر، منطقه ۵، ۱۱ نفر، منطقه ۱۶، ۱۰ نفر، منطقه ۱۳، تعداد ۵ نفر، مناطق ۱ و ۶، هر کدام ۲ نفر، وارد مطالعه شدند و تعداد ۸ نفر منطقه سکونت آنها مشخص نشده بود. و یک نفر از منطقه ۸ مصاحبه شده بود. توزیع نمونه بر اساس متغیرهای اقتصادی اجتماعی در جدول ۱ آمده است.

جدول ۱: توزیع نمونه از نظر متغیرهای جمعیت‌شناسی، اقتصادی و اجتماعی و نوع دبیرستان

تعداد	متغیرهای اقتصادی اجتماعی	تعداد	متغیرهای اقتصادی اجتماعی
۱	وضعیت اقتصادی ضعیف/متوسط رو به پایین	۶	سن ۱۵ ساله
۱۷	متوسط	۱۱	۱۶ ساله
۹	متوسط رو به بالا	۱۷	۱۷ ساله
۱۷	خوب/عالی	۲۰	۱۸ ساله
۱۰	بدون پاسخ		
۳۸	نوع مدرسه دولتی	۲۵	جنس دختر
۱۶	غیر انتفاعی	۲۹	پسر
۲	تحصیلات مادر ابتدایی	۲	تحصیلات پدر ابتدایی
۴	راهنمایی و متوسطه	۶	راهنمایی و متوسطه
۲۳	دیپلم	۱۹	دیپلم
۱۸	فوق دیپلم و لیسانس	۱۶	فوق دیپلم و لیسانس
۱	فوق لیسانس و دکترا	۴	فوق لیسانس و دکترا
۶	بدون پاسخ	۷	بدون پاسخ

تأثیرات مهم رفتاری مواجهه با موضوعات جنسی غیراخلاقی در اینترنت از نگاه دانش آموزان در قالب طبقات و زیر طبقات در جدول ۲ آورده شده است.

جدول ۲: طبقات و زیر طبقات مربوط به تأثیرات مواجهه با محتوای خارج عرف جنسی

در اینترنت بر رفتارهای بین فردی نوجوانان

زیر طبقات و کدهای باز	طبقات
شکل‌گیری روابط مجازی و تسری به روابط در فضای واقعی (۷۶) کاهش سن ارتباط با جنس مخالف شامل روابط جنسی (۸)	۱. تشویق رفتارهای جنسی قبل از ازدواج (n=۱۱۸)
۲,۱ کم‌رنگ شدن ارتباط والد فرزند و گوشه‌گیری نوجوان (۴۱) پر خاشگیری با والدین و سایر اعضای خانواده (۲۴)	۲. تضعیف روابط والد-فرزندی (n=۷۶)
۳,۱ عادی شدن محاوره جنسی در فضای مجازی و واقعی (۱۰) ۳,۲ تغییر نحوه صحبت در مورد رفتارهای جنسی (۱۱) رواج الفاظ نامناسب در محاورات عادی نوجوانان (۳)	۳. تسهیل گفتمان جنسی در بین جوانان (n=۴۵)
۴,۱ توسعه دیدگاه بدبینانه و شکاکانه به جنس مخالف (۲۳) ۴,۲ کم شدن تعهد به همسر در رابطه زناشویی (خیانت و طلاق) (۱۵) ۴,۳ افزایش انتظارات جنسی و تنوع‌طلبی جنسی (۵)	۴. تأثیر منفی بر میل به ازدواج و کیفیت ازدواج (n=۳۱)

تشویق رفتارهای جنسی قبل از ازدواج

شکل‌گیری ارتباطات مجازی و تشویق رفتارهای جنسی یکی از تاثیرات رفتاری این مواجهه است. در واقع در اینترنت تعامل با جنس مخالف راحت‌تر انجام شده و این روابط در آن فضا باقی نمانده، بلکه به فضای واقعی و روابط صمیمی‌تر تسری می‌یابد. این تاثیر، بیشترین مورد تکرار شونده در بین اظهارات نوجوانان را داشت. سایر تاثیرات، شروع زودهنگام روابط جنسی در دختران یا کاهش سن تماس جنسی بود که پس از آن بیشتر تکرار شد. تاثیرات دیگر که کمتر تکرار شده بودند، عبارت بودند از افزایش استمنا یا خودارضایی، همانندسازی رفتاری با مدل‌های خارجی، شیوع تجاوز به کودکان و سایر اعضای خانواده، شیوع خیانت که از اهمیت کمتری برخوردار بود.

۱،۱ شکل‌گیری روابط مجازی و تسری آن به روابط با جنس مخالف در دنیای واقعی

یکی از موارد تکرار شونده در اظهارات دانش‌آموزان، نقش مواجهه با محتوای خارج عرف جنسی در الگوبرداری و تشویق نوجوانان به شروع ارتباطات با جنس مخالف و داشتن رابطه جدی‌تر شامل رابطه جنسی بود. به نظر می‌رسد این مواجهه نه تنها موجب بیداری جنسی نوجوانان شده، بلکه اینترنت و فضای مجازی، بستر آشنایی و تعامل با جنس مخالف و ملاقات در فضای واقعی و ارتباطات جنسی را نیز فراهم آورده است. در واقع کارکرد اول، تهییج و تشویق جنسی و کارکرد دوم، تسهیل بستر ارتباطی با جنس مخالف است. پسری ۱۷ ساله از مدرسه غیر انتفاعی منطقه ۴ در این مورد گفت: "مثلا دیدم که مثلا طرف موبایل زودتر دستش رسیده، یعنی مثلا اول راهنمایی بوده، پنجم دبستان بوده مثلا گوشی دستشه، دسترسی پیدا کرده، مثلا رفته سمت رابطه نامشروع و از این داستانا، ببخشیدا اینجوری میگم، ولی در کل خیلی زیاده". این نوع تاثیرات رفتاری مکرر توسط نوجوانان مطرح شد. پسری ۱۸ ساله از مدرسه غیر انتفاعی منطقه ۱۶ داستان دوستانش را اینگونه توصیف کرد: "...مثلا من دیدم که از توی تلگرام باهم رفیق شدن و دوستای صمیمی شدن به قول خدمونی رل زدن^{۲۶} بعدش کارشون کشید به کارای جنسی و یه خونه و یه تختو کارشونو کردن و تمام شد". می‌توان ادعا کرد که فضای مجازی و مواجهه با موضوعات جنسی در آن، انتقال از نوجوانی به بزرگسالی را تسریع کرده و کودکان و نوجوانان را هم از نظر شناختی، احساسی و رفتاری به سوی رفتارهای جنسی سوق می‌دهد، در شرایطی که هنوز قدرت تحلیل عواقب رفتارهای خود را ندارند.

نوجوانان اعتقاد دارند هرچه نوجوان در سن پایین‌تری دسترسی داشته باشد، آسیب‌پذیرتر خواهد بود. بخصوص اینکه نوجوانان پس از دیدن فیلم‌ها و عکس‌های غیراخلاقی؛ تمایل به الگوبرداری و انجام رفتارهای فوق را در عمل دارند. برخی پسران با ابراز علاقه شدید به دختران و فریب، احساسات آنان را درگیر کرده و دختران را با تحریک و تهییج به فضای واقعی کشانده تا تماس جنسی داشته باشند و دختران به علت بروز عواطف و احساسات و از ترس از دست ندادن پسران، به رابطه جنسی راضی می‌شوند، در حالیکه متوجه می‌شوند این پسران، تمایلی برای ادامه ارتباط و ازدواج با آنها ندارند. دختر ۱۷ ساله از مدرسه دولتی منطقه ۶ در این مورد می‌گوید: "وقتی در دنیای مجازی این جور عکس‌ها رامی‌گذارند در دنیای واقعی هم مثل پیج-ها با آرایش و شلوار کوتاه می‌آیند. رابطه جنسی هم زیاد می‌شود، چون دوستی‌ها ادامه پیدا می‌کنه و به سکس (رابطه جنسی) می‌رسد. به نظرم چون دخترها نمی‌خواهند پسرها را از دست بدهند تن به سکس می‌دهند و گرنه دخترها زیاد میل ندارند و پسرها بیشتر سکس می‌خواهند و دخترها هم احمق می‌شوند و

سکس و قبول می‌کنند". در واقع وابستگی عاطفی در دختران دلیلی برای تن دادن به خواسته غریزی و جنسی در پسران می‌شود. به نظر می‌رسد پسران برای سرگرمی و پاسخگویی به نیازهای جنسی و دختران بدنبال یک رابطه رومانتیک و عشق واقعی، گاه این ارتباطات را تجربه می‌کنند ولی با عدم پایبندی پسران در رابطه مواجه می‌شوند.

گاه در این ارتباطات با تماس فیزیکی و جنسی و از دست دادن بکارت، دختران آسیب جدی روحی می‌بینند، بخصوص وقتی پسر راضی به ازدواج با این دختران نیست. دختری ۱۷ ساله از مدرسه دولتی منطقه ۶ در مورد آسیب جدی روحی دختران پس از از دست دادن بکارت اینگونه گفت: "دوستهای خودم را که در نظر می‌گیرم دو سه تایی هستند که در فضای مجازی دوست شده‌اند و الان دچار مشکل شده‌اند. با پسرهایی که رابطه داشته‌اند و پرده‌شون پاره شده (بکارت از دست رفته) و پسره با اونها ازدواج نمی‌کند". در واقع نوعی باور غلط در بین دختران وجود دارد که ممکن است در رابطه جنسی با پسران، عشق واقعی و یا قصد ازدواج وجود داشته باشد، ولی زمانی که خلاف آن برای آنها ثابت می‌شود، شکست روحی شدیدی می‌خورند.

برخی از دختران نیز با دیدن فیلم‌های پورن که پسران برای آنها ارسال می‌کنند، و یا متنهای حاوی مطالب جنسی و محرک، تمایلات جنسی در آنها افزایش یافته و بطور اختیاری تمایل به تجربه رابطه جنسی پیدا کرده و رفتارهایی از خود نشان دهند که گویای تمایل آنها به داشتن رابطه جنسی است، مثل ایستادن کنار خیابان برای سوار شدن ماشین پسرانی که جلوی آنها ظاهر می‌شوند و ظاهر شدن با نوعی پوشش که نشانگر تمایل آنها باشد. زمانی که محقق از نوجوان دختر ۱۵ ساله، از مدرسه غیر انتفاعی منطقه ۵ سوال کرد که وقتی همسالان او این محتوای تحریک کننده را می‌بینند چه می‌کنند، او پاسخ داد: "...خودم همسنگم را دیدم که او می‌ستن کنار خیابون. شاید این فیلمها را دیدن تحریک شدن که می‌خوان سوار ماشین مردا بشن و باهاشون برن". این نشانه تهییج جنسی بعلت مواجهه با محتوای جنسی و تمایل به روابط جنسی است.

۱.۲. کاهش سن ارتباط با جنس مخالف شامل روابط جنسی

یکی از نکات ذکر شده موید این است که فضای مجازی و مواجهه با محتویات جنسی در آن، سن شروع رابطه جنسی را در دختران و پسران کاهش می‌دهد، به‌طوریکه حتی برخی رفتارهای جنسی در سنین راهنمایی و دبستان را در دختران و پسران موجب می‌شود. دختری ۱۵ ساله از مدرسه دولتی در مورد کاهش سن اولین رابطه با جنس مخالف این چنین گفت: "سن فهمیدن این چیزا اومده پایین دیگه بچه دبستانی‌ها هم همه چیز را میدونن، کم کم داره برای اونا هم عادی میشه، میرن سمت دوستهای بیرون از مدرسه، دوست پسر".

بطور خلاصه فضای مجازی انتظار می‌رود که موجب شروع زودرس رفتارهای جنسی و گستردگی رفتارهای جنسی قبل از ازدواج در بین جوانان و آسیب‌های مرتبط با آن می‌شود. دختری ۱۷ ساله از مدرسه دولتی معتقد بود دختران رابطه را تا جایی که ارتباط فیزیکی نداشته باشند، جلو می‌برند، ولی دنبال آن هستند و حتی در مورد برخی از دختران اوایل نوجوانی باور داشتند که روابط جنسی را هم تجربه می‌کنند: "بیشتر دخترا که من می‌بینم مخصوصاً سن راهنمایی که همین جا هم هست همه دخترا میرن حتی

سکس هم انجام میدن نمی دونم قصدشون چیه واقعا حتی من نداشتم خواهرم بره اون مدرسه که این دخترا توش هستند". در واقع مواجهه با محتوای جنسی، نوعی تمایل به تجربه جنسی را حتی در سنین اوایل نوجوانی موجب می‌شود بدون اینکه فرد عواقب این رفتار را بداند و در نظر بگیرد.

یکی از تاثیراتی که بطور نادر توسط نوجوانان مطرح شد، بروز تمایلات همجنس‌گرایانه در برخی افراد است، بطوریکه به قول برخی دانش‌آموزان در مدارس این نوع تمایلات و گرایش به همجنس به وضوح دیده می‌شود. دختر ۱۸ ساله از مدرسه غیرانتفاعی منطقه ۴ در این خصوص گفت: "مثلا هم‌جنس‌بازی توی مدارس دخترانه خیلی زیاد شده، یکی توی مدرسه ما هست که سینه هاشو با دستمال می‌بنده و به دختری از مدرسه‌مون می‌گه این دوست دخترمه ...". پسری ۱۷ ساله از مدرسه دولتی منطقه ۸ در مورد گرایشات همجنس‌گرایانه در بین نوجوانان پسر اینگونه می‌گوید: "تو مدرسه باعث میشه که شوخیای به قول خودمون زیرکمری بکنن که خیلی وقت‌ها هم منجر به ایجاد رابطه بین دوتا پسر میشه و اصلا عادی شده دیگه تو مدارس هرکی برا خودش یکی رو انتخاب میکنه که از همه خوشگل تره و بهشم میگن (گلایی) مثلا میگن فلانی گلایه فلانی هست و همیشه با هم هستن دقیقا مثل دوست دخترشون رفتار میکنن براش و خیلی هم غیرتی هستن روشن حتی اگه تو مدرسه معلم به گلایه‌شون چیزی بگه به خاطرش با معلم دعوا میکنه و خیلی هم زیاد شده الان". گرچه این موضوع تکرار شونده نبود، ولی حائز اهمیت است از این جهت که به نوعی موجب تقویت نگاه جنسی حتی به هم‌جنس می‌شود و نوعی الگوپذیری از آنچه در مورد ارتباط با همجنس در فضای مجازی دیده، می‌گردد.

به نظر می‌رسد با الگوگرفتن از آنچه در اینترنت مشاهده می‌شود، راحت‌تر این نوع رفتارها را بروز می‌دهند. برخی معتقد بودند بعزت محدودیت‌هایی که برای ارتباط با جنس مخالف وجود دارد، نوجوانان با همجنس خود دست به ارضای تمایلات جنسی می‌زنند. در بین پسران در مدرسه، افرادی که تمایلات فوق را دارند با فرد مقابل خود مانند دوست دختر خود رفتار می‌کند. دختر ۱۸ ساله از مدرسه دولتی منطقه ۱۶ در این مورد این تمایلات معتقد است که کسانی که در ارتباط با غیرهمجنس یا جنس مخالف محدودیت دارند، به هم‌جنس گرایش پیدا می‌کنند، او می‌گوید: "اینکه اونایی که نمی‌تونن با پسر رابطه داشته باشن رو میان به همجنس بازی، یه دختری هست همین‌جا از دختر بودنش ناراضی هست حتی میگه اسم من را سپهر صدا کنین. حتی پریود هم انگار نمیشه. حتی سینه هم نداره با یه دختری دوست بود و حلقه بهش داده بود با دختره رابطه عاطفی زیادی داره. ممکن هست دوجنسه باشه. به دخترا شماره میداد. همجنس‌بازی را خودمون دیدیم. تو مدرسه‌ها هست. در مورد تمایلات همجنس‌گرایانه با تهییج جنسی در اینترنت، گاه جوانان با روابط با همجنس به نیازهای جنسی خود پاسخ می‌دهند. دختری ۱۶ ساله از مدرسه دولتی منطقه ۱۳ در این مورد اینگونه توضیح می‌دهد: "لولی فیلمها را که دیدم برام عادی شده بود که مثلا یه کارهای زشتی بکنن. دخترا را می‌دیدم که مثلا به اندام هم دست می‌زنن و خودشون را ارضاء می‌کنن. همین دوستای خودم خیلی راحت از این کارها می‌کنن، همجنس بازی می‌کنن بیرون از مدرسه؛ مثلا تو تولداشون یا وقتی با هم هستن، لباسشون را در میان... از همین فیلم‌ها تو اینترنت یاد گرفتن. خیلی از رفتارهای مربوط به رابطه با هم‌جنس از فیلمهای خارج‌عرف جنسی در اینترنت توسط نوجوانان فراگرفته شده و در رفتارهای با همجنس ممکن است عملی شود.

تأثیر منفی بر رابطه والد- فرزند

یکی دیگر از تأثیرات منفی مهم مواجهه نوجوانان با موضوعات جنسی خارج عرف در اینترنت و فضای مجازی، تأثیر منفی بر رابطه والد و فرزند است. مهمترین آن کم‌رنگ شدن ارتباط نوجوان با خانواده و گوشه‌گیری است و پس از آن پرخاشگری نوجوان با والدین و سایر اعضای خانواده است این دو تأثیرگذاری منفی بیشترین میزان تکرار شونده را در بین نوجوانان داشت.

۲،۱ کم‌رنگ شدن ارتباط والد- فرزند و گوشه‌گیری نوجوان

یکی از دلایل تأثیر منفی بر ارتباط والد- فرزند، تمایل به گوشه‌گیری بیشتر در بین نوجوانان است که با دسترسی به اینترنت و فضای مجازی ایجاد می‌شود. تمایل به خلوت و تنهایی در نوجوان برای پرداختن زمان بیشتر با اینترنت، دیدن محتوای خارج عرف و ارتباطات مجازی هستند. به نظر می‌رسد جذابیت گوشی و فضای مجازی برای او بیشتر از حضور در بین خانواده است. حتی برخی نوجوانان فقط برای لحظات کوتاهی در جمع خانواده قرار می‌گیرند. پسر ۱۷ ساله از مدرسه دولتی منطقه ۴ در مورد گوشه‌گیری گفت: "... آدم گوشه‌گیرتر میشه، تو جمع نخواد بره". علت تمایل به گوشه‌گیری از خانواده تا حدی ترس از والدین برای پی بردن به محتویات عکس و فیلم غیراخلاقی و جنسی است که نوجوان در اینترنت دسترسی دارد. دختر ۱۸ ساله در این مورد گفت: "به نظر من که گوشه‌گیرتر میشن چون برای دیدن این جور مطالب و فیلمهاو عکسها نیاز به خلوت دارن کسی تو جمع این کارها را نمی‌کنه برای همین ارتباط با خانواده کم‌رنگ میشه صحبت کردنشون با پدر و مادر و خواهر و برادر سرد میشه." یا برای چت کردن و رابطه در فضای مجازی نیاز به خلوت دارند. پسر ۱۸ ساله از مدرسه غیرانتفاعی منطقه ۱۶ دلیل این انزوا و گوشه‌گیری را به ارتباط و دوستی با جنس مخالف و مخفی کردن از خانواده ارتباط داد: "با یه دختره دوست میشن میخوان برن بیرون، هزارتا دروغ به خانواده میگن". در واقع برای پنهان نمودن فعالیت‌های خود در اینترنت، راهبرد نوجوانان فاصله گرفتن از والدین و داشتن فرصت‌های تنهایی بیشتر است. بخصوص که بطور ناخودآگاه از نگرش منفی والدین خود به این نوع فعالیت در اینترنت آگاهی دارند و ناچار به پنهان کاری و پوشاندن واقعیت از خانواده می‌شوند.

دختر ۱۸ ساله از مدرسه دولتی منطقه ۱۶ در مورد سردی رابطه با والدین در اثر مواجهه با محتوای جنسی در اینترنت اینگونه گفت: "رابطه با خانواده هم سرد میشه اگه بفهمن دعوا می‌کنن و آبروریزی میشه. البته برای من این کار روی رابطه با خانوادم خیلی تأثیری نداشت اما خب الان که دیگه اون کارها را قطع کردم رابطه با مادرم صمیمی‌تر شده گرم‌تر شده. اونموقع ذهنم خیلی مشغول سکس و اینا بود طرف خانوادم نمی‌رفتم، دوست داشتم تنها باشم فقط تو گوشی باشم تا مامانم میومد کنارم فوری از اینترنت بیرون میومدم، چون همش تو این فضاها بودم همش حواسم به سکس و اینها بود دلم میخواست ببینم". هرچند نوعی هوشیاری در تفاسیر نوجوانان از دلیل انزواطلبی دیده میشد و گویا پس از مدتی تجربه، با کنار گذاشتن رفتار قبلی، تلاش در جهت بهبود روابط با والدین می‌کردند. این هوشیاری قابل توجه بود.

بخشی از سردی ارتباطات به علت تأثیرات منفی این نوع مواجهه بر حیا و حرمت بین فرزند و والدین ذکر شد که موجب سردی رابطه با والدین می‌شود. دختر ۱۸ ساله از مدرسه دولتی منطقه ۵ در این خصوص گفت: "با خانواده دیگه حریمها کمتر میشه و دیگه احترامی به پدر و مادر نیست. حیا توی دختر کمتر

میشه". برخی نوجوانان با دیدن عکس‌ها و فیلم‌های پورن، تصور از ارتباط جنسی والدین خود، برایشان بسیار دشوار می‌شود و این امر موجب بدبینی و سرد شدن رابطه آنها با والدین می‌شود. نوجوانان، والدین خود را موجوداتی مقدس دانسته که پس از پی بردن به رابطه جنسی والدین، تصویر دیگری در ذهن آنها شکل می‌گیرد که بر رابطه آنها با والدینشان تاثیر منفی می‌گذارد. دختر ۱۶ ساله از مدرسه غیر انتفاعی منطقه ۵ گفت: "من اون موقع هنوز نمیدونستم که بچه چطوری به دنیا میاد، بعد وقتی فهمیدم خیلی جا خوردم، اصلا همچین انتظاری نداشتم. از مامان و بابای خودمم همچین انتظاری نداشتم. می‌گفتم چطور ممکنه اصلا مگه میشه؟". مشاهده و مواجهه با تصاویر و فیلم‌های جنسی در فضای مجازی در سنین نوجوانی، بخصوص برای بار اول، شدیداً بر توسعه هویت جنسی نوجوانان و دیدگاه آنها به موضوع جنسی و روابط والدین تاثیر می‌گذارد و گاه سوالات متعدد برای آنها در مورد روابط والدین خود و دید منفی نسبت به والدین می‌گردد.

شک والدین به نوع فعالیت‌های نوجوان در گوشی تلفن همراه، موجب محدود کردن دسترسی به گوشی و اینترنت شده که اگر والدین از ارتباطات نوجوان خود مطلع شوند، سردی بین آنها بیشتر می‌شود. دختر ۱۶ ساله از مدرسه غیر انتفاعی منطقه ۵ در این مورد گفت: "به نظر من خیلی فرق می‌کنه الان من دوستانم را می‌بینم خب پدر و مادر دوست نداره بچه کار بدی بکنه، وقتی پدر و مادر اینها را می‌بینه خب رفتارش با بچه عوض میشه، سرد میشه بعد رفتار بچه هم عوض میشه همین باعث میشه اون احترام و دوست داشتن و علاقه بینشون از بین می‌ره و این خودش تشدید می‌کنه این وضعیت را. یعنی وقتی که این علاقه و احترام بین والدین و بچه از بین میره". تداوم خلوت‌گزینی در نوجوانان، و فرار از تعامل با افراد واقعی در خانواده، به نظر موجب تشدید گوشه‌گیری شدید در نسل جدید شده، به‌طوری‌که مهارت‌های ارتباطی و تعامل در دنیای واقعی را ممکن است به شدت از دست بدهند.

همچنین برخی نوجوانان، والدین خود را سنتی دانسته و رفتار خود را به مدرنیته نسبت می‌دهند: دختر ۱۷ ساله از مدرسه دولتی منطقه ۱۳: "هر چی خانواده می‌گن اینا میگن تو چی میگی تو از زندگی عقبی. من الان مد روزم و از این حرفا. خانواده هم خیلی سرد میشه. مثلاً من خودم یه مدت که خیلی تو گوشی بودم انگار یه جووری بودم هی میخواستم با پدر و مادرم دعوا کنم". البته موارد نادری از نوجوانان، پس از تجربه سردی روابط با خانواده در اثر اینترنت، مجدد در رفتار خود بازنگری و تجدید نظر کرده و ارتباط خود با والدین را بازسازی کردند.

۲.۲ پرخاشگری با والدین و سایر اعضای خانواده

پرخاشگری یکی از علائم سردی روابط والد-فرزند بود که بطور تکرارشونده توسط نوجوانان دختر و پسر مطرح شد. پسر ۱۵ ساله از مدرسه دولتی منطقه ۴: "مثلاً تندتر پرخاشگرتر میشه". بخشی از این پرخاشگری بعلت اتفاقاتی که در فضای مجازی و تلگرام می‌افتد و یا فیلم‌ها و عکس‌هایی که در اینترنت و فضای مجازی دیده می‌شود، تاثیرات و تحریک‌هایی در نوجوان ایجاد می‌شود و از آنجائیکه راهی برای تخلیه این هیجان ندارد با والدین و اعضای خانواده، نوعی پرخاشگری بروز می‌دهد. پسر ۱۷ ساله از مدرسه دولتی منطقه ۸ در این مورد: "باعث میشه که تمام کمبودهاش و دق و دلیباشو که منشاء اون تو تلگرامه سر خانوادش خالی کنه". دختر ۱۷ ساله از مدرسه دولتی منطقه ۶ نیز علت پرخاشگری با خانواده را محرک‌های فضای مجازی دانست: "... تاثیر بدی روی روحیه می‌زاره. سر همین پسر پرخاشگر شدم انگار چون نمی‌تونم با اون کاری

کنم بیشتر روی خانواده‌ام خالی می‌کنم و با خانواده‌ام دعوا می‌کنم و می‌دونم که به خاطر اون هست چون عصبی شده‌ام".

گاه به علت عکس‌العمل والدین به نوجوانان و اعتراض به صرف ساعات زیاد با گوشی و اینترنت، رابطه بین والد و فرزند رو به سردی می‌گذارد. پسری ۱۷ ساله از مدرسه غیر انتفاعی منطقه ۴: "تاثیر و میزازه دیگه روی اون صمیمیت یا مثلا روی احترام گذاشتن رو افراد مثلا خواهر و برادرو مادرو پدرو.. اینا تاثیر میزازه. انقد مغزه طرف مشغوله اون اوووم نامشروع همیشه که دیگه درگیرشه، صد در صد رو خونواده و اینا مثلا بنظرم این جدایی شدن خانواده تو روابط و اینا از روی تاثیر اینترنت صد در صد... الان مثلا من گوشو میگیرم دستم، ۵، ۶ ساعت دارم همینجوری نگاه میکنم، خب مامانم ناراحت میشه، بابام ناراحت میشه، مثلا میگه بشین درس بخون، این چیه ۵، ۶ ساعت هی.. من مجبور میشم گوشو بزارم کنار، دعوا میشه سره خونواده سره همین اینترنتو اینا و این داستانا". بسیاری از نوجوانان علت این سردی رابطه را نبود صداقت بین نوجوان و والدین در مورد فعالیتهای آنها در فضای مجازی و ارتباطات مجازی می‌دانند.

تسهیل گفتمان جنسی در بین نوجوانان

یکی از تاثیرات اینترنت و فضای مجازی بخصوص مواجهه با محتویات جنسی و غیراخلاقی در آن و تعاملات اینترنتی، تغییر نوع گفتمان و زبان محاوره‌ای در بین نوجوانان و جوانان است. به گفته نوجوانان دختر و پسر، در چتهایی که افراد در اینترنت انجام میدهند، خیلی راحت‌تر در مورد مسائل جنسی که در محیط واقعی نمی‌توانند صحبت کنند، ارتباط برقرار کرده و صحبت می‌کند، گویا فضای مجازی و اینترنت، بستری فراهم ساخته است برای تسهیل ارتباط کلامی در مورد موضوعات جنسی، تمایلات جنسی و گرایشهای جنسی در بین جوانان، که بطور طبیعی در محیط واقعی، بسیار سخت است. شروع این‌گونه محاوره‌ها در مورد فیلمهایی که بطور مشترک می‌بینند بوده و یا در مورد جوک‌هایی که مضمون جنسی دارد، است. پسری ۱۶ ساله از مدرسه دولتی منطقه ۱۶ در این خصوص این صحبت‌های جنسی گفت: "آره مثلا خیلی راحت راجع به دوست دختر باهم حرف میزنن، کارای فیلما رو دیگه مثلا حرفای فیلما رو میزنن، میگن و توهین میکنن، مثلا خیلی راحت تو مدرسه راجع به دوست دختر باهم حرف میزنن". پسر ۱۵ ساله از مدرسه غیرانتفاعی منطقه ۱ در مورد جوک نیز گفت: "ولی ما جوک هم داریم، جوک یکی از مهم ترین عامل‌هایی هست که واسه مردم عادی شده این که بهش فحش بدن این که با هر جکی بخندن، و این که میاد رو به پیچی مثل اینستاگرام باز میکنه و میبینه که این کلماتی که استفاده شده شاید خنده دار هم باشه یکی ممکنه بخنده یکی هم شاید نخنده، خب میخونه، میگه خب این جوکه دیگه. با جوک که چیزی نمیشه ولی کم کم تاثیرشو روی ناخودآگاه آدم میزازه و این که مثلا یکی تو خیابون یه بوقی بزنه خیلی راحت یه کلمه زشتی رو به کار میبره".

گفتگوی راحت و بدون پرده در فضای مجازی موجب تغییر زبان نوجوان و گفتمان و بیان راحت‌تر جنسی در ارتباطات واقعی نیز می‌گردد بطوریکه کلیشه قبلی که در آن نوجوانان خیلی سخت در مورد مسائل جنسی صحبت می‌کردند، خود را به صحبت راحت در مورد مسائل جنسی داده و به اصطلاح خود دانش آموزان، "حیا در گفتمان جنسی" جای خود را به "راحتی در گفتمان جنسی" داده است. پسر ۱۷ ساله از مدرسه دولتی منطقه ۴ گفت: "مثلا بیشتر وقت‌ها با هم حرف‌هایی میزنن که تو دنیای واقعی خجالت میکش با هم

اون حرف هارو بزنی ولی مثلا تو فضای مجازی که این حرفارو میزنن روشن تو روی همدیگه باز میشه و تو فضای واقعیت راحت تر این حرفارو بیان میکنی". حتی در مقایسه با نسلهای گذشته این تغییر فاحش است. همچنین پسری ۱۷ ساله از مدرسه دولتی منطقه ۴ گفت: " کسی که اونارو میبینی واسش باز میشه دیگه، شما مثلا اگه بیست سال پیش میدیدی یه سلام گفته بین دختر و پسر خیلی سخت بود، الان مثلا خیلی راحت میان تو همون گروههایی که شما گفتین میان حرف میزنن راجع به همه چی، مسائل و اینا. مثلا مسائل همون نمیدونم سکسو یا مثلا قرار گذاشتن بیرون. شما اگه بیست سال پیش بودی خیلی سخت میشد دو تا پس دختر باهم دوست باشن یا مثلا راحت بتونن برن بیرون، الان خیلی راحتن". بنابراین اینترنت و فضای مجازی نقش بسیار مهمی در تسهیل ارتباطات کلامی جنسی در دنیای مجازی و متعاقب آن دنیای واقعی در جوانان دارد.

این گفتگوی راحت در مورد مضامین جنسی منحصر به همسالان و دوستان نبوده بلکه با سایر افراد و اعضای خانواده نیز اتفاق می‌افتد. دختر ۱۶ ساله از مدرسه دولتی منطقه ۱۳ گفت: " خیلی راحت از دوست پرسشون درخواست نوار بهداشتی یا لباس زیر می کنن اونها هم برایشون می خرن. ،بله قبح همه چیز ریخته راحت حتی با معلم در مورد مثلا سایز سینه صحبت می کنن. و همه اینها تاثیر فیلمهایی که دیدنه. که همش تو فکر چیزهای سکسی هستن و بیانشم می کنن. تو فکر اندام و هیکل و اینها. حرف زندشون تغییر می کنه راحت هر چیزی را میگن". همچنین دختری ۱۷ ساله از مدرسه دولتی در مورد گفتمان راحت در مورد موضوعات جنسی گفت: " آره من اصلا ترسی راجع به این موضوع ندارم الان راحت تو شرکت راجع بهش حرف میزنم، بقیه را راهنمایی می‌کنم چون امتحانش کردم، روی رفتارهاشون روی لحنشون هم خیلی تاثیر داره صحبت کردن با اعضای خانواده حتی لحن صحبت کردن با مادرشونم فرق میکنه. خیلی روی همه چیزشون تاثیر میذاره. دیگه ما الان خیلی راحت با همدیگه صحبت میکنیم راجع به همه چی." برخی نوجوانان از این همه تغییر در شگفتی بودند و علت آن را فضای مجازی و محیط راحت آن دانستند که به فضای واقعی تسری می‌یابد. پسر ۱۸ ساله از مدرسه غیرانتفاعی منطقه ۱۶ گفت: " انقدر واسمون معمولی شده که راجع بهش باهم صحبت کنیم، -دیگه چیز پنهونی نمیمونه ولی خب بعضی چیزارو مثلا به همه نمیگه .. روشون به هم باز میشه مثلا یکی که چشم و گوشش بسته است تو تلگرام گپ میزنه بعد میبینی اونقدرها هم سخت نیستش خیلی راحت میشه با دخترا رابطه برقرار کردش! بعدش میاد توی فضای واقعی میبینی اونقدرها هم سخت نیستش بعد راحتتر به کارش ادامه میدی!". در واقع بخشی از ارتباط کلامی در اینترنت پیش می‌رود و به سرعت در ارتباط در فضای واقعی می‌انجامد.

گاه پسران، راهکارهایی برای تهییج جنسی و ابراز تمایل جنسی خود دارند مثلا " فیلمی برای دختران می‌فرستند و در مورد مضمون فیلم شروع می‌کنند با دختر چت کردن و در حین صحبت از کلمات جنسی استفاده می‌کنند. فرآیند شروع صحبت را دختری ۱۷ ساله از مدرسه دولتی منطقه ۱۳ چنین توصیف کرد: " بیشتر فیلم و عکس را من دیدم متن خیلی نبوده. ممکنه یه پسر برای دختر یه فیلم میفرسته، بعد دخترم خوشش میاد راجع به فیلمه حرف میزنن و بعد منجر به رابطه بیشتر میشه". دختر ۱۸ ساله از مدرسه دولتی منطقه ۱۶ چنین گفت: " بله. مثلا همین فحشها را یا میگیرن از اینترنت. الان تو کلاس ما چون تو اینترنت با هم چت می‌کنن و با هم رابطه دارن فحشهای خیلی بد که تو چت‌ها میدن باعث میشه خیلی این چیزا

را یاد بگیرن. " بسیاری از نوجوانان معتقد بودند در کل نوجوانان به راحتی در جامعه از الفاظ نامناسب در مرادوات و بعضاً " نزاع ها بطور افسار گسیخته در جامعه استفاده می کنند.

تاثیر منفی بر میل به ازدواج و کیفیت ازدواج

در بین تاثیرات ذکر شده از مواجهه با موضوعات جنسی در فضای مجازی و اینترنت، تاثیر منفی بر میل به ازدواج و باورهای مربوط به ازدواج یکی از موارد تکرار شونده بود (۳۱ مورد تکرار شد). علل مختلفی برای تاثیر منفی بر ازدواج ذکر شد. یکی از دلایل ذکر شده این بود که نوجوانان با مشاهده فیلمها و عکسهای مختلف پورن، انتظارات جنسی شان افزایش یافته و تنوع طلب شده و پس از ازدواج در جستجوی تنوع طلبی جنسی بوده که این امر موجب ایجاد اختلاف می شود. پسر ۱۵ ساله از مدرسه دولتی منطقه ۴ در مورد تاثیرات فوق بر ازدواج اینگونه گفت: " بعد ازدواج مثلا بقول معروف عشق در نگاه اول دیگه، مثلا نگاه میکنه طرفو ازش به لحاظ زیبایی خوشش میاد از لحاظ جنسی، بعدا که مثلا ازدواج میکنن تکراری میشه این قضیه واسشون. چون اون مضامین و فیلمای غیراخلاقی رو دیده این قضیه واسش تکراری میشه و تو زندگی مشترک باهم به مشکل برمیخورن ". این تفسیر او از تاثیرات این نوع تصاویر و موضوعات بر روابط زوجی در ازدواج است. برخی معتقد بودند دختران و پسران با تجربیات جنسی قبل از ازدواج، تنوع طلبی در آنها توسعه یافته که با ماهیت تعهد در رابطه زناشویی منافات دارد. پسر ۱۷ ساله از مدرسه دولتی منطقه ۴ " خب طلاق بیشتر میشه، بچه های طلاق بیشتر میشن، بچه های خیابونی، زنا ی خیابونی بیشتر میشه. همین دیگه! بعد از ازدواج اون زن خانواده دیگه فقط شوهره رو نمیخواد، ادوس داره با مردای دیگه باشه، مرده هم دوس داره با زنا ی دیگه باشه مثلا اگه از اول همینجوری پیش بره. آره فک میکنم. تنوع طلب میشن دیگه، وقتی انواع و اقسام فیلمارو ببینن. یعنی دلشون میخواد با انواع مختلف ظاهرو قیافه و اخلاق در ارتباط باشن ". در واقع مواجهه و دسترسی جوانان به این محتوای خارج عرف، تاثیرات نگرشی و دیدگاهی خواهد داشت که مسلما بر رفتارهای جنسی قبل از ازدواج و ازدواج تاثیر می گذارد.

یکی دیگر از علل، تاثیر بر باورهای جنسیتی و بی اعتمادی به جنس مخالف شامل همسر آینده می شود. مواجهه با پورنوگرافی و تجربه ارتباطات مجازی و واقعی با جنس مخالف در پسران، ایجاد نوعی نگرش بدبینانه نسبت به دختران و همسر آینده پس از ازدواج کرده که ریشه بسیاری از مشکلات خواهد شد. این موضوع در دختران نیز مشابه اتفاق می افتد. دختری ۱۷ ساله از مدرسه دولتی منطقه ۱۳ در مورد تاثیرات فوق گفت: " این تو روحیه دختره خیلی تاثیر میذاره تو ازدواج آیندش تاثیر میذاره. بعد وقتی که میخواد ازدواج کنه به اون پسر ممکنه بدبین بشه ممکنه خیانت بکنه اینا همش هستش. به رابطه سالم را نداره. چون بلاخره ازدواج وقتی می خوای بکنی اگه قبلش با یه پسر دیگه باشی خیلی بد میشه. " از سوی دیگر ایده آل های جنسی و بدنی با تماشای انواع فیلمها و عکسهای پورن تغییر کرده و موجب مقایسه همسر از نظر ظاهر و هیكل شده و این امر موجب مشکلاتی خواهد شد. پسر ۱۸ ساله از مدرسه غیر انتفاعی منطقه ۱۶ در مورد این تاثیر اینگونه فکر می کند: " روی آینده اساسا اثر میزاره من الان این فیلمارو میبینم خب بعدش قرار نیست که من همچون زنی بگیرم با فلان قیافه و بدن قرار نیست هم همچین کاری کنم باهاش یک نیاز یک نیاز جنسی خب باید برطرف بشه ، خب بعدش من کاری هم نکنم بزرگتر که بشم توقعم از زنه میره بالا، که باید اینجوری باشه ". این حاکی است افزایش انتظارات و توقعات از همسر آینده و شریک

جنسی خواهد بود. شیوع خیانت پس از ازدواج، توسط برخی نوجوانان بعنوان یکی از مشکلات مربوط به ارتباطات قبل از ازدواج ذکر شد. برخی اعتقاد داشتند که تماشای پورنوگرافی با افزایش خود ارضایی در پسران و دختران رابطه داشته و موجب نازایی در آینده و یا کاهش توان جنسی آن‌ها در روابط زناشویی آن‌ها می‌شود.

نتیجه‌گیری

علی‌رغم نقش بسیار مهم، مثبت و توسعه‌ای اینترنت در تحول زندگی نسل حاضر، مواجهه با محتوای جنسی خارج عرف از طریق اینترنت در بین نوجوانان نگرانی‌های جدی را ایجاد کرده است. این تحقیق دید جامعی نسبت به تأثیرات مواجهه با محتوای جنسی خارج عرف در اینترنت بر نسل جوان در بستر فرهنگی ایران که تا همین اواخر، ارتباطات کمی با رسانه‌های خارجی داشته است، فراهم آورد. اینترنت بستری برای تهییج جنسی، بیان و ابراز تمایلات جنسی و تعامل با جنس مخالف در جامعه‌ای که گفتگوی جنسی با تابوی بسیار همراه بوده، فراهم آورده است. مواجهه با محتویات جنسی در اینترنت تأثیرات مهمی در رفتارهای بین فردی در نوجوانان دارد. مهمترین آنها، تشویق و تسهیل ارتباط با جنس مخالف و شروع رفتارهای جنسی در جوانان قبل از ازدواج و کاهش سن روابط جنسی در نوجوانان، تسهیل گفتمان جنسی، تضعیف کیفیت رابطه والد-فرزند و در نهایت برخی تأثیرات منفی در میل به ازدواج و کیفیت ازدواج با تغییر نگاه جنسیتی است. در بستر اجتماعی ایران، که رسانه‌های ملی و فضای هنجاری جامعه محدودیت زیادی در نمایش هر گونه تصویر و صحنه محرک جنسی را دارد، مواجهه با محتوای جنسی و پورنوگرافی در اینترنت یک درجه جدید و مهیب در زندگی همه، از جمله نوجوانان فراهم ساخته است. جوانان در چنین بستری با انواع محتوا مواجه شده و از بین آنها آنچه که مورد نیاز و متناسب با نگرش و ارزشها و تجربیات فردی است، را انتخاب می‌کنند. بر اساس مدل عملکرد رسانه‌های نوجوانان استیل^{۶۱} (۱۹۹۹)، نوجوانان نقش فعالی در انتخاب رسانه از بین طیف وسیع رسانه‌ها، تفسیر و ارزیابی پیام‌های دریافتی و کاربرد تصاویر رسانه‌ای فوق در زندگی روزمره خود دارند. به واقع با توجه به اینکه در حوزه موضوعات جنسی شامل سلامت جنسی، هیچ نهادی بطور رسمی و غیر رسمی اطلاعات جامع به نوجوانان نمی‌دهد، با اولین مواجهه با محتوای جنسی در اینترنت، سوالات متعددی در این حوزه برای این گروه ایجاد شده و در عین ایجاد کنجکاوی بیشتر، جستجوی اطلاعات جنسی، تهییج و برانگیختگی جنسی نیز در آنها ایجاد می‌کند.

یک مطالعه ترکیبی در سوئد در خصوص پورنوگرافی در نوجوانان نیز نشان داد که میزان بیشتر استفاده از پورنوگرافی با شیوع بیشتر رفتار جنسی و مصرف الکل رابطه مستقیم داشته و نوجوانان محتوای دریافتی در پورنوگرافی را با پیام‌های دریافتی از سوی قانون و سیاست سلامت ملی کشور خود ناسازگار و متضاد^{۶۲} دانسته‌اند (ماتبو^{۶۳}، ۲۰۱۴) که سازگار با نتایج مطالعه حاضر است. یک مطالعه مروری نیز نشان داد که مصرف پورنوگرافی با شروع نزدیکی جنسی، تجربه بیشتر رفتارهای جنسی گذری و خشونت جنسی رابطه دارد. شروع زودتر رفتار جنسی مربوط به تهییج جنسی ناشی از تماشای پورنوگرافی است (جوشی، پیتر و والکن برگ^{۶۴}، ۲۰۱۱). این تأثیرات با نتایج مطالعه حاضر نیز سازگار است. مواجهه با محتوای جنسی خارج‌عرف هم از طریق به چالش کشیدن ارزشها جنسی (پیتر و والکنبرگ^{۶۵}، ۲۰۰۸) و هم از طریق تهییج

جنسی بر رفتار جنسی تاثیر می‌گذارد. نوجوانان در واقع رفتار جنسی را با دسترسی به محتوای جنسی شفاف در اینترنت فرامی‌گیرند (اونز و همکاران^{۶۶}، ۲۰۱۲). مطالعه‌ای در بین ۷۱۸ نوجوان سوئدی نیز نشان داد که تماشای مکرر پورنوگرافی با رفتار جنسی خارج از تعهد و روابط جنسی دهانی و مقعدی و رابطه جنسی با دوست و کاهش سن اولین تماس جنسی رابطه دارد (هگساروم نوردین، هسن و تایدن^{۶۷}، ۲۰۰۵؛ کراس و راسل^{۶۸}، ۲۰۰۸). غیر از تهییج جنسی و خودارضایی، گاه گرایش به همجنس نیز از اثرات مواجهه با محتوای جنسی در اینترنت بطور تکرارشونده‌ای ظاهر شد. تاثیر منفی رسانه‌ها بر رفتارهای پرخطر جنسی، کاهش سن تماس جنسی و قصد روابط جنسی در جوانان در مطالعات پیشین نیز نشان داده شده است (متیو، ۲۰۱۴؛ آسکین اولاریمیوه و همکاران^{۶۹}، ۲۰۱۴؛ بریتویت و همکاران^{۷۰}، ۲۰۱۵؛ ورنر ویلسون، فیتزآریس و موریسی^{۷۱}، ۲۰۰۴). شروع زودرس تماس جنسی موجب افزایش خطرات سلامتی می‌گردد که با تعدد شرکای جنسی، افزایش دفعات تماس جنسی، تماس جنسی در زمان مصرف مواد مخدر، بارداری و اجبار شریک جنسی به رابطه جنسی همراه است، تفسیر دختران از این نوع ارتباطات، کمتر مبتنی بر روابط واقعی عاطفی بوده و بخصوص در پسران این روابط را سطحی و با هدف پاسخگویی به نیازهای غریزی می‌دانند. اشغال ذهنی نوجوان با محتوای جنسی یکی دیگر از تاثیرات پورنوگرافی در اینترنت بود که در مطالعه دیگر نیز نشان داده شد (پیتر و والکن برگ، ۲۰۰۸)

این در حالی است که در جامعه ایران، هیچ آموزش رسمی در مورد سلامت جنسی، استفاده از روشهای پیشگیری از بارداری و پیشگیری از اچ ای وی به نوجوانان ارائه نمی‌گردد و آنها را در برابر این رفتارها آسیب‌پذیرتر می‌کند. اینترنت با عرضه محتوای جنسی خارج عرف، علاوه بر تهییج جنسی، زمینه برای آشنایی و تعامل با جنس مخالف را نیز فراهم ساخته‌است، درحالیکه نهادهای خانواده و مدرسه و رسانه، در مورد موضوع رفتارهای جنسی قبل از ازدواج و محافظت از بیماری‌ها و آسیبها، محافظه‌کار بوده و آموزش لازم را ارائه نمی‌دهند. در واقع قبل از اینکه نوجوان قدرت تحلیل عواقب رفتار جنسی خود را داشته باشد، با این پدیده مواجه شده که با آسیبهای اجتماعی، روانی و جسمانی فراوانی ممکن است، همراه باشد.

این تحقیق نشان داد که اینترنت بستری برای مکالمات جنسی را فراهم ساخته، موضوعی که در فضای واقعی بخصوص برای نوجوانان، نیازمند مهارت اجتماعی خاصی است و آنها فاقد آن هستند، ولی در اینترنت، این مکالمه راحت‌تر صورت می‌گیرد. نوجوانان از اینترنت بعنوان وسیله‌ای برای ابراز تمایلات جنسی با جنس مخالف و افراد دیگر و ارسال محتوای جنسی به دیگران استفاده می‌کنند. تحقیقات دیگر نشان داده‌اند که افرادی که متن حاوی محتوای جنسی^{۷۲} برایشان ارسال می‌شود بیشتر تمایل به داشتن تماس جنسی دارند (رایس و همکاران^{۷۳}، ۲۰۱۲). نتایج مطالعه حاضر با سایر مطالعات که نشان دادند اینترنت وسیله‌ای برای بیان هویت و تمایلات جنسی در نوجوانان است (انگو، راس، راتلیف، ۲۰۰۸؛ کرول و همکاران^{۷۴}، ۲۰۰۸)، سازگار است. بعلت محدودیت مکالمه جنسی در دنیای واقعی، به نظر میرسد فضای مجازی و اینترنت بستری راحت برای صحبت‌های جنسی و به اشتراک گذاشتن تجربیات جنسی است. یکی از نتایج مهم این مطالعه ظهور دستخطهای جنسی جدید ناشی از تعامل و ارتباطات در اینترنت است که این موضوع منطبق بر دیدگاه نظری دستخط جنسی (گاگنون و سایمون، ۱۹۷۳) است. تعاملات آنلاین گروهی برای تبادل دیدگاهها و تجربیات صمیمی با جنس مخالف در اینترنت موجب شکل‌گیری تجمعی دستخطهای جنسی جدید در

اینترنت می‌شود. گاه نوجوانان با دسترسی به رفتارهای جنسی در فیلم‌ها، الگوبرداری کرده و هنجارهای سنتی را با هنجارهای مدرن برگرفته از فیلم‌ها، موسیقی‌ها و سایر محتوای اینترنتی مقایسه کرده و گاه جایگزین می‌کنند. این یافته با نتایج مطالعه‌ای کیفی بر روی نوجوانان ۱۹-۱۵ ساله ویتنام نیز سازگار است (انگو، راس، راتلیف، ۲۰۰۸). در این مطالعه، تفاوت جنسیتی واضحی بین آنچه که پسران در تعاملات جنسی در اینترنت دنبال می‌کنند و آنچه دختران دنبال آن هستند دیده شد، به‌طوری‌که پسران بیشتر با انگیزه پاسخگویی به نیازهای غریزی خود تعامل آنلاین دارند، درحالی‌که در دختران بیشتر با هدف پاسخگویی به نیازهای عاطفی این گفتگو و ارتباط شکل می‌گیرد و دختران در این تعامل رابطه جنسی را بخشی از تعهد خود به رابطه و نشان دادن عشق و علاقه به شریک جنسی خود می‌دانند (انگو، راس، راتلیف، ۲۰۰۸).

تسهیل‌گفتمان جنسی، می‌تواند زمینه‌ساز تسهیل طرح موضوعات جنسی در سطح جامعه باشد که عواقب این تغییر جای بحث دارد. چنانچه اگر حیا در گفتمان جنسی را بعنوان مانعی برای دریافت اطلاعات سلامت جنسی و یا ابراز وجود و مقاومت در برابر رفتارهای جنسی ناخواسته و یا درخواست از شریک جنسی برای استفاده از کاندوم و روش پیشگیری از بارداری در نظر بگیریم، تسهیل‌گفتمان جنسی را می‌توان، بعنوان عاملی توانمندساز برای نسل جوان برشمرد. هرچند در ظاهر این موضوع خوشایند نسلهای پیشین نبوده ولی اگر موجب شفافیت بیشتر در حوزه مسائل جنسی شده و آسیبهای ناشی از عدم ابراز وجود و ضعف خودبسنده‌گی در تعامل جنسی را کاهش دهد، می‌تواند در توانمندسازی جنسی نسلهای آینده موثر باشد. چنانچه در مطالعات قبلی نیز نشان داده شده است که کسب معلومات در مورد فرآیند جنسی و مهارتهای خودبسنده‌گی در مذاکره و اعتماد به نفس در جوانانی که این مهارت‌ها را در اینترنت فرا می‌گیرند، می‌تواند قدرت آنها را در تعاملات رو در رو در دنیای واقعی تقویت کند (انگو، راس، راتلیف، ۲۰۰۸). این موضوع را می‌توان به ارتباط بین معلومات و قدرت مرتبط دانست (فوکو^{۷۵}، ۱۹۸۲). هرچند این رابطه در مورد تعاملات اینترنتی و مهارتهای خودبسنده‌گی در رابطه رو در رو باید در تحقیقات بعدی بررسی گردد. زیرا بر اساس تفاسیر نوجوانان، همزمان با این موضوع، ارتباطات عاطفی در اینترنت، موجب تسریع در پیشرفت رابطه دوستی به رابطه جنسی در جوانان می‌گردد.

بر اساس تفاسیر نوجوانان از نقش مواجهه با محتوای خارج‌عرف جنسی در اینترنت بر رفتارهای جنسی جوانان، گرچه اعتقاد بر این بود که این تاثیرات در جهت تشویق رفتارهای فوق در قبل از ازدواج در بین جوانان است، ولی نوعی نگاه انتقادی غالب نیز در اکثر نوجوانان وجود داشت و گاه نوجوانان از نبود راهکارهای جامع برای کاهش آسیب‌هایی که متوجه نوجوانان می‌گردد، شکوه داشتند. در واقع پذیرش اینکه اینترنت به راحتی موجب اثرگذاری بر ارزشهای سنتی در جوانان می‌شود، به راحتی ممکن نیست، بلکه به نظر می‌رسد ارزشهای جنسی که بطور ضمنی توسط خانواده، مذهب و نهادهای دیگر در نوجوانان وجود دارد، مرتب در چالش با آنچه در اینترنت مواجه می‌شوند، قرار می‌گیرد. در واقع نوجوانان ارزشهای پیشین خود را در بستر ارزشهای جهانی بازاندیشی و واکاوی کرده و به نظر می‌رسد آنها در فرآیند بسط فرهنگی قرار دارند (مور^{۷۶}، ۲۰۰۴). یک مطالعه مروری در سال ۲۰۱۲ میلادی نشان داد که نگرش‌های موافق جنسی، اشغال ذهنی با موضوعات جنسی و تجربه جنسی زود هنگام با فراوانی تماشای فیلم‌های پورن رابطه دارد (اونز و همکاران^{۷۷}، ۲۰۱۲).

یکی از تاثیرات رفتاری مهم تضعیف رابطه والد- فرزند به علت مواجهه با محتوای جنسی خارج عرف در فضای مجازی و اینترنت است. بخشی از این تاثیر مربوط به ماهیت جذاب اینترنت و فضای مجازی است، ولی بخش دیگر، مربوط به برخی از فعالیت‌های خارج عرف نوجوانان در فضای مجازی است. این موضوع می‌تواند نشانه عدم ارتباط نوجوانان با والدین در خصوص موضوعات جنسی در اینترنت باشد. والدین نیز درک درستی از نوع فعالیت‌های نوجوانان خود در فضای مجازی نداشته و یا عکس‌العمل‌هایی نسبت به این موضوعات نشان می‌دهند که موجب نگرانی و ترس نوجوانان از طرح این موضوعات شود. این امر ریشه در محدودیت‌های زیاد در ارتباطات والد فرزند در خصوص موضوعات حساس و جنسی در خانواده، و عدم وجود مهارت فرزندپروری در والدین در عصر تکنولوژی ارتباطات دارد که می‌تواند زمینه‌ساز بسیاری از آسیب‌ها برای نوجوانان گردد، زیرا اگر درگیر رفتارهای پرخطر ناشی از فعالیت‌های جنسی شوند، از حمایت والدین محروم می‌گردند. برعکس، ارتباط خوب والد- فرزند در مورد موضوعات حساس و اتفاقاتی که در فضای مجازی رخ می‌دهد، می‌تواند نقش حفاظتی برای نوجوانان داشته باشد. سازگار با این نتایج، مطالعه‌ای به بررسی نقش پورنوگرافی در اینترنت و رشد اجتماعی در نوجوانان نشان داد که مصرف پورنوگرافی با میزان کمتر پیوستگی اجتماعی نوجوان با نهادهای مدرسه، مذهب و خانواده مرتبط است (مش^{۷۸}، ۲۰۰۹؛ سیتسیکا، همکاران^{۷۹}، ۲۰۰۹). همچنین با کاهش مصرف پورن در نوجوانان، توسعه ارتباطات اجتماعی اتفاق می‌افتد (اونز و همکاران، ۲۰۱۲). نقش منفی مواجهه با محتوای جنسی در اینترنت بر ازدواج و میل به ازدواج نیز در این مطالعه، سازگار با مطالعات قبلی است (منینگ^{۸۰}، ۲۰۰۶).

میزان استقبال نوجوانان برای صحبت کردن در مورد موضوع تحقیق نکته مهم و قابل توجهی بود، البته برخی دانش‌آموزان در ابتدای مصاحبه بیشتر در خصوص رفتار دیگر نوجوانان صحبت می‌کردند و در مورد رفتار و نگرش خود با احتیاط بودند، ولی بتدریج پس از کسب اعتماد، راحت‌تر در مورد نگرش و فعالیت‌های خود در اینترنت صحبت می‌کردند. این هیجان و استقبال نوجوانان در صحبت کردن در مورد موضوعات جنسی در سایر مطالعات حوزه رفتار جنسی نیز نشان داده شده است (لوفگرن- مارتنسون، مانسون^{۷۷}، ۲۰۱۰). این یافته جالبی است که تا حدودی می‌تواند متاثر از تاثیر مواجهه با محتوای جنسی در اینترنت و فضای مجازی است.

علی‌رغم اینکه در تحقیق فوق، گروه‌های مختلف سنی بین ۱۵ تا ۱۸، اعم از دختر و پسر، در نظر گرفته شده اند، اما تاثیرات فوق ممکن است در مورد نوجوانان سایر استانها، مناطق روستایی و نوجوانانی که به مدرسه نمی‌روند، متفاوت باشد. در واقع تاثیرات فوق، قابلیت انتقال به دختران گروه سنی فوق و در شهر تهران دارد. پیشنهاد می‌شود در گروه‌های مختلف سنی و در استانهای مختلف تحقیقات مشابه انجام شود. همچنین در مطالعات آینده پیشنهاد می‌شود که با والدین و مسئولین مدارس نیز مصاحبه‌های عمیق و بحث‌گروهی انجام شود و دیدگاه‌های آنها نیز جستجو گردد. یکی دیگر از محدودیت‌های این مطالعه، حساسیت موضوع و ملاحظات مدارس برای انجام تحقیق در محیط مدرسه و ضبط مصاحبه‌ها بود که موجب شد پیاده‌سازی برخی مصاحبه‌ها با دست انجام شود و روند مطالعه را کندتر کرد.

با توجه به گسترش دسترسی نوجوانان به محتوای خارج عرف جنسی، و تاثیرات رفتاری بالقوه این مواجهه و نبود آموزش‌های سواد رسانه و سلامت جنسی برای نوجوانان، به نظر می‌رسد روابط جنسی قبل از ازدواج

بخصوص رفتارهای ناسالم جنسی در بین نوجوانان در اثر این مواجهه افزایش یابد. همچنین سن تماس جنسی کاهش یابد. بخصوص اینکه محتوای جنسی در اینترنت اغلب فاقد پیامهای محافظتی در مورد عواقب رفتارهای جنسی پرخطر بوده و غالباً تشویق‌کننده هستند. نوجوانان بیش از پیش در معرض عواقب منفی سلامتی مربوط به رفتارهای جنسی زود هنگام و ناسالم می‌باشند. بنابراین برای حفاظت نوجوانان از آسیبهای اجتماعی و جسمانی و روانی، پیشنهاد می‌شود مسئولین، مدارس و خانواده‌ها، تغییرات ایجاد شده در محیط پیرامونی نوجوانان شامل فضای مجازی و اینترنت را پذیرفته و مداخلات آموزشی در جهت افزایش سطح سواد رسانه‌ای و تقویت مهارت‌های مختلف خودبستگی و تصمیم‌گیری در جهت اتخاذ تصمیمات جنسی صحیح در موقعیت‌های مختلف طراحی و اجرا کنند. مداخلات آموزشی سواد اینترنتی و سلامت جنسی از سنین مناسب (قبل از مواجهه با محتوای جنسی) لازم است تا نوجوانان را از آسیب‌های احتمالی حفظ کند. آموزشها لازم است هم بر ابعاد مثبت اینترنت و فضای مجازی تاکید کنند هم بر ابعاد منفی. همراه با مهارت‌آموزی بود. همچنین ضروری است مهارت‌های فرزندپروری در عصر مجازی در والدین بطور جدی آموزش داده شود. با توجه به اینکه مطالعات پیشین از نظر کیفیت اکثراً بر اساس نمونه‌گیری‌های محدود، مقطعی و غیرقابل تعمیم هستند که هیچکدام نمی‌تواند پایه‌ای برای معرفی سیاستهای اجتماعی باشد و اطلاعات اندکی در خصوص تاثیر طولانی مدت فن‌آوری‌های اجتماعی- فرهنگی برای کاهش اثرات این مواجهه مانند فیلترینگ، و نظارت والدین موجود است (اسکوبار- چاوز، ۲۰۰۵)، تحقیقات بیشتری برای تولید شاخص‌های مشخص و قوی‌تر، پایش‌های ملی مداوم در مورد محتوای جنسی رسانه‌ها و در معرض گرفتن گروه‌های مختلف جوانان در برابر آنها و همچنین مطالعات طولی در مورد اثر مواجهه بر تصمیم‌گیری جنسی، نگرش و رفتار جنسی این زیر گروه‌های جمعیتی ضروری است.

پی‌نوشت‌ها

1. Ahmadabadi, Panaghi, Madanipour, Sed-
aghat, Tira, Kamrava, & Maleki	41. Newman
2. Hedayati Moghaddam, Eftekharzadeh,
Mashhadi, Fathimoghdam, & Pourafzali	42. Mohammadpour
3. Khalajabadi Farahani	43. Meaning System
4. Vakilian, Mousavi, & Keramat	44. Rethinking
5. Banaji	45. Basic Interpretive approach
6. Ngo, Ross & Ratliff	46. Naturalistic
7. Centre for Strategic Studies and
Researches, Ministry of Sport and Youth	47. Thick Rich Description
8. Khalajabadi Farahani, Akhondi, Shirzad
& Azin	48. Purposive
9. Gruber	49. Sexually Explicit Materials
10. Arnett	50. Attorney
11. Brown, El-Toukhy, & Ortiz R	51. McManus
12. Brown, Halpern, & L'Engle	52. MAXQDA10
	53. Conventional Content Analysis
	54. Summative
	55. Hsieh & Shannon
	56. Transferability

13. Collins, Elliott & Berry	57. Triangulation
14. Escobar-Chaves, Tortolero, Markham, Low, Eitel & Thickstun	58. Reflexivity & Researcher Position
15. Kaiser Family Foundation	59. Peer check
16. Sexual Super Peers	60. Audit Trial
17. Lofgren-Martensson, & Mansson	61. Steele
18. Mohammadi, Mohammad & Khalajabadi Farahani	62. Conflicting Messages
19. Shalchi & Kolahi Hamed	63. Mattebo
20. Khanjani, Ghanbari & Naeimi	64. Joshi, Peter & Valkenburg
21. Abdi, Rafiee, Asadi, Pourrahimi & Jalilvand	65. Peter & Valkenburg
22. Saroukhani & Mohammadi	66. Owens, Behun, Manning & Reid
23. Darasian & Rezakhani	67. Haggstrom, Hanson & Tyden
24. Fathi, Rostami, Pishro, Kiani & Yago-bizade	68. Kraus & Russell
25. Sadjadian & Nadi	69. Asekin-Olarinmoye, Asekun Olarinmoye, Adebimpi & Omisore
26. Zanjanizadeh & Mohammadi	70. Braithwaite, Coulson, Keddington & Fincham
27. Roomiani, Miresmalili, Azam, Yousefi & Roomiani	71. Werner-Wilsonn, Fitzharris & Morrissey
28. Jafari & Shahabi	72. Sexting
29. Razeghi & Saffari	73. Rice, Rhoades, Winetrobe, Sanchez, Monotoya, Plant & Kordis
30. Yaseminejad, Azadi, & Amooie	74. Carroll, Padilla-Walker, Nelson, Olsen, Barry, & Madsen
31. Azarnia	75. Foucault
32. Pornography	76. Moore
33. Sexual Script	77. Owens, Behun, Manning & Reid
34. Gagnon & Simon	78. Mesch
35. Social Constructionism	79. Tsitsika, Critselis, Kormas, Konstantoulaki, Constantopoulos & Kafetzis
36. DeLamater & Hyde	80. Manning
37. Social Script	
38. Cultural Scenarios	
39. Interpersonal Scripts	
40. Intra-psychic	

منابع

- آذرنیا، ر. (۱۳۸۳). بررسی نحوه کاربرد اینترنت نزد جوانان مشهد، مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران، <http://ispa.ir/Default/page/fa/aboutus>
- جعفری، ع. و شهابی، س. (۱۳۹۵). بررسی رابطه سوء استفاده از شبکه های مجازی با گرایش به آسیب های اجتماعی در بین جوانان شهر اردبیل. همایش فرصت ها و چالش های فضای مجازی با رویکرد پیشگیری و ارتقای سلامت، تهران.
- خانجانی، م.، قنبری، ف. و نعیمی، ا. (۱۳۹۷). بررسی ارتباط کارکرد خانواده، سبک دلبستگی و سبک های تربیتی والدین با اعتیاد به اینترنت در نوجوانان. فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان درمانی، ۱۰ (۳۷)، ۱۴۲-۱۲۱.
- داراسیان سلماسی، آ.، رضاخانی، س. (۱۳۹۷). پیش بینی اعتیاد به اینترنت بر اساس افسردگی و هیجان خواهی در دختران دانش آموز. مجله مطالعات روانشناسی تربیتی، ۱۵ (۳۲)، ۱۱۶-۹۳.

رازقی، ن.، و صفاری‌بادی، م. (۱۳۹۴). شبکه های اجتماعی مجازی: تهدید یا فرصت. همایش فرصتها و چالشهای فضای مجازی با رویکرد پیشگیری و ارتقای سلامت، تهران.

رومیانی، ن.، میر اسماعیلی، ب.، اعظم، ک.، یوسفی، ز.، و رومیانی، م. (۱۳۹۷). نقش اینترنت بر ارزش های خانواده در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تهران. *مجله دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی*، ۱۶(۳)، ۲۶۹-۲۷۸.

زنجانی‌زاده، ه.، و محمدی‌جوادی، ع. (۱۳۸۴). بررسی تاثیر اینترنت بر ارزشهای خانواده در بین دانش‌آموزان دبیرستانی ناحیه ۳ مشهد در سال ۱۳۸۲-۸۳. *فصلنامه جامعه شناسی ایران*، ۶(۲)، ۱۴۶-۱۲۱.

ساروخانی، س.، و محمدی، ش. (۱۳۹۷). مقایسه میزان هیجان طلبی (ماجراجویی)، استفاده بیش از حد از اینترنت و اعتماد در روابط بین شخصی دانشجویان دختر و پسر شهر تهران. *نشریه رویش روان شناسی*، ۱۲(۳۳)، ۳۷۳-۳۸۴.

سجادیان، ا.، و نادى، م.، ع. (۱۳۸۵). ارتباط بین افسردگی و انزوای اجتماعی کاربران اینترنت نوجوان و جوان با مدت زمان روزانه معمول کاربری اینترنت. *مجله تحقیقات علوم رفتاری*، ۴(۱)، ۳۸-۳۳.

شالچی، ب.، و کلاهی حامد، ص. (۱۳۹۷). ارتباط ساختاری شکاف بین نسلی با اعتیاد به اینترنت در میان نوجوانان. *فصلنامه خانواده و پژوهش*، ۱۵(۳)، ۹۷-۱۱۱.

عبدی، م.، رفیعی، س.، اسدی، ا.، پوررحیمی، م.، جلیوند، ه. (۱۳۹۷). مطالعه ارتباط اعتیاد به اینترنت با سبک زندگی در دانشجویان پرستاری و مامائی. *مجله تصویر سلامت*، ۹(۴)، ۲۵۸-۲۵۲.

فتحی، آ.، رستمی، ح.، پیشرو، ص.، کیانی، ر.، یعقوبی زاده، ش. (۱۳۹۷). نقش اعتیاد به اینترنت در سلامت اجتماعی دانش آموزان مقطع متوسطه. *مجله تحقیقات علوم رفتاری*، ۱۶(۳)، ۳۲۴-۳۲۲.

محمدپور، ا. (۱۳۹۲). تجربه‌ی نوسازی، مطالعه تغییر و توسعه در هوامان با روش نظریه‌ی زمینه‌ای. تهران: جامعه شناسان.

مرکز مطالعات و پژوهش‌های راهبردی وزارت ورزش و جوانان، (۱۳۹۲). *پیمایش ملی ارزشها، نگرش‌ها و رفتارهای جوانان*، تهران.

یاسمی‌نژاد، ع.، آزادی، ا.، و امویی، م. (۱۳۹۰). *فضای مجازی، امنیت اجتماعی، راهبردها و استراتژی‌ها*. همایش ملی صنایع فرهنگی، نقش آن در توسعه پایدار، کرمانشاه.

- Abdi, M., Rafiee, S., Asadi, E., Pourrahimi, M., Jalilvand, H. (2019). [The relationship between internet addiction and lifestyle among nursing and midwifery students]. *Depiction of Health*, 9(4), 252-258 [in Persian].
- Ahmadabadi, Z., Panaghi, L., Madanipour, A., Sedaghat A., Tira, M., Kamrava, s., & Gh., Maleki. (2015). Cultural Scripts, reasons for having sex and regret: A Study of male and female university students. *Sexuality & Culture*, 19(3), 561-573.
- Arnett, J. (1992). The soundtrack of recklessness: Music preferences and reckless behavior among adolescents. *Journal of Adolescent Research*, 7(3), 313-331.
- Asekin-Olarinmoye, O. S., Asekun-Olarinmoye, E. O., Adebimpi, W. O., & Omisore, A. G. (2014). Effect of mass media and internet on sexual behavior of undergraduates in Osogbo metropolis, Southwestern Nigeria. *Adolescent Health, Medicine and Therapeutics*, 5(4), 15-23.
- Azar-Nia, R., (2004) Assessing internet use among youth in Mashhad, Centre for Afkarsanjji (ISPA) among college students in Iran. <http://ispa.ir/Default/page/fa/aboutus> [in Persian].
- Banaji, S. (2006). Loving with irony: young Bombay viewers discuss clothing, sex and their encounters with media. *Sex Education*, 6(4), 377-391.
- Braithwaite, S. R., Coulson, G., Keddington, K., & Fincham, F. D. (2015). The influence of pornography on sexual scripts and hooking up among emerging adults in college. *Archive Sexual Behavior*, 44(1), 111-123.
- Brown, J. D, Halpern, C. T., & L'Engle, K. L. (2005). Mass media as a sexual super peer for early maturing girls. *Journal of Adolescent Health*. 36(5), 420-427.

- Brown, J. D., El-Toukhy, S. h., & Ortiz, R. (2014). *Growing up sexually in a digital world; The risks and benefits of youth's sexual mdeia use*. Oxford: Oxford University Press.
- Carroll, J. S., Padilla-Walker, L. M., Nelson, L. J., Olsen, C. D., Barry, C. M. & Madsen, S. D. (2008) GenerationXXX: Pornography acceptance and use among emerging adults, *Journal of Adolesecnt Research*, 23(1), 6-30.
- Centre for Strategic Studies and Researches, Ministry of Sport and Youth, (2003) Survey of attitude and values and behaviors of young people in Tehran, Tehran. <https://www.msy.gov.ir> [in Persian].
- Collins, R. L, Elliott, M. N, Berry, S. H, & al., e. (2004). Watching sex on television predicts adolescent initiation of sexual behavior. *Pediatric*, 114(3), 280-289.
- Darasian Salmasi, A., Rezakhani, S. (2019). [Prognosis of internet addiction based on depression and sensation seeking in female students]. *Journal of Educational Psychology Studies*, 15(32),93-116.[in Persian]
- DeLamater, J. D., & Hyde, J. S. (1998). Essentialism vs. social constructionism in the study of human sexuality. *Journal of Sex Research*, 35(1), 10-18 .
- Escobar-Chaves, S. L., Tortolero, S. R., Markham, C. M., Low, B. J., Eitel, P., & Thickstun, P. (2005). Impact of the Media on adolescent Sexual Attitudes and Behaviors *Pediatrics*, 116(4), 303-32.
- Fathi, A., Rostami, H., Pishro, S., Kiani, R., Yagobizade, Sh. (2018). [The role of internet addiction in social health]. *Journal of Research in Behavioural Sciences*, 16(3), 324-332 [in Persian].
- Foucault, M. (1982). The subject and power. *Critical Inquiry*, 8(4), 777-795 .
- Gagnon, J. H., & Simon, W. (2005). *Sexual conduct, The social sources of human sexuality (2nd ed)*. Chicago: Aldine.
- Gagnon, J., & Simon, P. (1973). *Sexual Conduct: the social sources of human sexuality*. London: Hutchinson.
- Gruber, E. (2000). Adolescent sexuality and the media a review of current knowledge and implication. *Western Journal of Medicine*,172(3), 210-214.
- Haggstrom-Nordin, E., Hanson, U., & Tyden,T. (2006)."It is every where!" Young Swedish people's thoughts and refelctions about pornography. *Scandanavian Journal of Caring Science*, 20(4), 386-393.
- Hedayati, M. R., Eftekharzadeh, I., Fathimoghadam, F., & Pourafzali, S. J. (2015). Sexual and reproductive behaviors among undergraduate university students in Mashahd, a city in northeast of Iran. *J Reproduction and Infertility Journal*, 16(1), 43-48.
- Hsieh, H. F., & Shannon, S. E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative Health Research*, 15(9),1277-1288.
- Jafari, E., Shahabi, S. (2016). [Assessment of abusing cyber spaces and tendency to social harms among youth in Ardebil]. Conference of Challenges and Opportunities of Cyber Space in Tehran, Rehabilitation Science College, Tehran, Iran (Nov. 2006) [in Persian].
- Joshi, S. P., Peter, J., & Valkenburg, P. M. (2011). Scripts of sexual desire and danger in US and Dutch teen girl magazines: A cross-national content analysis. *Sex Roles*, 64(7-8), 463-474.
- Kaiser Family Foundation. Sex Smarts: Birth Control and Protection. Menlo Park, CA: Kaiser Family Foundation; 2004.
- Khalajabadi Farahani, F. (2008). *Sexual Norms, Attitude and Conduct among female college students in Tehran*. Doctoral dissertation, London School of Hygiene and Tropical Medicine Retrieved.

- Khalajabadi Farahani, F., Akhondi, M., Shirzad, M., & Azin, A. (2017). HIV/STI risk-taking sexual behaviors and risk perception among male university students in Tehran: implications for HIV prevention among youth. *Journal of Biosocial Science*, 50(1), 86-101.
- Khanjani, M., Ghanbari, F., Naeimi, E. (2019). [Investigating the relationship between family function, attachment style and parenting styles with internet addiction in adolescents]. *Culture Counselling Journal*, 10(37), 121-143[in Persian].
- Kraus, S. W. & Russell, B. (2008). Early sexual experiences: The role of Internet access and sexually explicit material. *CyberPsychology & Behavior*, 11(2), 162-168.
- Lofgren-Martensson, L., & Mansson, S. A. (2010). Lust, love, and life: A qualitative study of Sweden adolescents' perceptions and experiences with pornography. *Journal of Sex Research*, 47(6), 568-579.
- Manning, J.,C. (2006). The Impact of internet pornography on marriage and the family: A review of the research. *Sexual Addiction & Compulsivity*, 13(2-3), 131-165.
- Mattebo, M. (2014). Use of pornography and its associations with sexual experiences, Lifestyles and health among adolescents. Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis.
- McManus, M. (1986). *Final report of the Attorney General's Commission on pornography*. Nashville, TN: Rutledge Hill Press.
- Mesch, G. S. (2009). Social bonds and internet pornographic exposure among adolescents. *Journal of Adolescence*, 32(3), 601-618.
- Mohammadi, M. R., Mohammad, K., Khalajabadi Farahani, F., & et.al. (2006). Reproductive knowledge, attitude and behaviour of adolescent males in Tehran. *International Family Planning Perspective.*, 32(1), 35-44.
- Mohammadpur, A. (2013). [The Experience of modernisation, investigating changes and development in Hewraman Region using Grounded Theory]. Tehran: Jamehshenasan.
- Moore, H. L. (2004). Global anxieties: Concepts-metaphors and pre-theoretical commitment in anthropology. *Anthropological Theory*, 4(1), 71-88.
- Newman, L. (2000). *Social Research Approaches*. London :Allyn & Bacon.
- Ngo, A. D., Ross, M. W., & Ratliff, E. A. (2008). Internet influences on sexual practices among young people in Hanoi, Vietnam. *Culture, Health & Sexuality*, 10(1), 201-213.
- Owens, E. W., Behun, R. J., Manning, J. C., Reid, R. C. (2012). The impact of internet pornography on adolescents: A review of the research. *Sexual Addiction & Compulsivity*, 19(1), 99-122.
- Pardun, C. J., L'Engle, K. L., & Brown, J. D. (2005). Linking exposure to outcomes: early adolescents' consumption of sexual content in six media. *Mass Communication & Society*, 8(2), 75-91.
- Peter, J., & Valkenburg, P.M. (2008). Adolescents' exposure to sexually explicit internet material, sexual uncertainty, and attitudes towards uncommitted sexual exploration: is there a link?. *Communication Research*, 35(3), 579-601.
- Razeghi, N., Saffari Badi, M. (2016). Cyber social networks; threat or opportunity? Conference of Challenges and Opportunities of Cyber Space in Tehran, Rehabilitation Science College, Tehran, Iran (Nov. 2006) [in Persian].
- Rice, E., Rhoades, H., Winetrobe, H., Sanchez, M., Monotoya, J., Plant, A., & Kordis, T. (2012). Sexually explicit cell phone messaging associated with sexual risk among adolescents,. *Pediatrics*, 130(4), 667-673.
- Romiani, N., Miresmaili, b. b. Azam, K., Yousefi, Z., Romiani, M. (2018). [The role of the internet in family values in students of Tehran University of Medical Sciences]. *Scientific*

- Journal of School of Public Health and Institute of Public Health Research*, 16(3), 269-278[in Persian].
- Rouhani, F., Tari, S. (2011). Assessment of internet addiction and its relation to educational motivation and social development of high school students in Mazandaran province, *Conference of information and communication technology in educational science*, 2(1), 19-34.
- Sadjadian, A., Nadi, M. E. (2006). [The relationship between depression and social isolation among adolescents internet users with duration of internet use]. *Journal of behavioral science*, 4(1), 33-38.
- Saroukhani, S., Mohammadi, Sh. (2019). [Comparison of sensation seeking (adventure seeking), internet addiction and interpersonal trust between girls and boys student in Tehran]. *Rooyesh-e-Ravanshenasi*, 12(33), 373-384 [in Persian].
- Shalchi, B. Kolahi Hamed, S. (2018). [The Structural relationship between generation gap and internet addiction among adolescents]. *Journal of Family and Research*, 15(3), 97-111[in Persian].
- Simon, W., & Gagnon, J. H. (1999). *Sexual scripts Culture, Society and Sexuality, A reader*. London: University College London Press.
- Steele, J. R. (1999). Teenage sexuality and media practice: Factoring in the influences of family, friends, and school. *The Journal of Sex Research*, 36(4), 331-341.
- Tsitsika, A., Critselis, E., Kormas, D., Konstantoulaki, E., Constantopoulos, A., & Kafetzis, D. (2009). Adolescent pornographic internet site use: A multivariate regression analysis of the predictive factors of use and psychosocial implications. *CyberPsychology and Behavior*, 12(5), 545-550.
- Vakilian, K., Mousavi, S. A., & Keramat, A. (2014). Estimation of sexual behavior in the 18-24 years old Iranian youth based on a crosswise model study. *BMC Research Note*, 7(1), 28-34.
- Werner-Wilsson, R., Fitzharris, J., & Morrissey, K. (2004). Adolescent and parent perceptions of media influence on adolescent sexuality, *Adolescence*, 39(154), 303-313.
- Yaseminejad, E., Azadi, A., Amooie, M. (2011). Cyberspace, social security and strategies , National Conference of cultural industry and its role in development, Kermanshah [in Persian].
- Zanjanizadeh, H., Mohammadi Javadi E. (2005). [Assessing the role of internet on family values among high school students in region 3 in Mashahd in 2004-2005]. *Iranian Sociologic Association Journal*, 6 (2),121-146[in Persian].